nec antichriſtus nec aliquis hō peccator magnifica
bit ſe ſup terram in ppetuū.

Pſalmus.x.

IN domino cōfido
&c. Hunc pſalmū a Dauid factū doctores
varijs modis exponunt. q̄a cōuenit expoſi
tioni tā de capite: hoc eſt chr̄o: q̄z de corpe. i. de eccle
ſia chr̄i: q̄z de quolibet mēbro chriſti. i. de omi fide/
li. Sic q̄ppe facti ſunt pſalmi plurimi q̄ cōueniēter
de vnoquoq̄z p̄dictorū & de omnib⁹ ſimul exponi p̄nt
Sed qm̄ confuſio eſt memorie inimica: et plixitas
tediū parit. Ideo in hoc & etiam in alijs hmōi pſal/
mis poſui accipe vnam cōpendioſam expoſitōem
generalē que cōuenit moralitati. Qui aūt velit poſ
ſet de facili aliter applicare iuxta ſui animi ſaporē.
ſicut & doctores ↄſueuerūt in talib⁹. Nā Aug. hūc
pſalmū exponit in pſona eccl'ie aduerſus hereticos
Alij aūt de capite. hoc ē: de chr̄o tanq̄z ſit vox chri/
ſti aſſimilantis ſe paſſeri tranſmigrāti in montē &c.
Et p̄terea alij aliter. Nihilo minus tn̄ intētio gene
ralis huius pſalmi eſt fideles chriſti in bono robo
rare & in eo pſeuerare: ne in vicia declinādo pereant
ad penas gehenne. Proinde pſalmiſta dicit ſic lo/
quendo in pſona cuiuſlibet iuſti general'r. In do/
mino confido. ſ. ego chriſtianus: totam ſpez in
chriſto ponendo: non in rebus trāſitorijs. Sed q̄a
talibus occurrunt tentatiōes a diabolo et alijs: Iō
ſubdit. quoniam dicitis anime mee. ſ. ſug/
gerendo o vos demones vl' eius membra. trans/
migra in montem ſicut paſſer. Quid h̄ vult
dicere: Notandū eſt q̄ paſſer eſt auis inſtabilis et
vaga ac libidinoſa: vt dicit Phus: que ſepe migrat
volando in alta murorū & montiū. Ideoq̄z ſignifi/
cat in hoc ſenſu accipiendo eos: qui tentationib⁹ ce
dunt: et iſtabiles ſunt in bono: ac vagi ad varia vi/
cia & carnis deſideria: & ſepe in alta volantes per ſu
pbiam. Eſt ergo ſenſus: Quomō dicitis anime mee
vt tranſmigrē in montes ſupbie de valle humilita/
tis: & ſim paſſeris in modum inſtabilis in bono: ac
vicioſis affectibus deſeruiēs. q. di. Non mihi talia
pſuadeatis vos tētatores. quia nolo conſentire vo/
bis. ſed in domino confido: qui me p̄ſeruabit a vi/
cijs confirmando in bono. Quare aūt ſe anima fi/
delis ab hmōi ſuggeſtione ſeq̄nda caueat: ſubdit d.
Quoniam ecce peccatores. i. demones q̄ an
tonomaſice dicunt peccatores: eo q̄ obdurati ſunt
in peccato ſuo & alios quoſq̄z ad peccata inſtigant.
Iſti pctōres. intenderūt arcum. ſ. tentatōis
piculoſe: dānatiōis: & mortis eterne. parauerunt
ſagittas ſuas. i. ↄcupiſcentias carnis & mundi:
quibus aīas ſauciant ſic ſagittis ignitis: alōge & a p
pe has ordinauerūt. in pharetra. i. in loco & tpe
ↄuenieti ad decipiedū. ſicut pharetra eſt loc⁹ cōue/
niens ſagittis ad habendū eas & accipiendū ex ea p
ſagittādo. Ideoq̄z ſubdit. vt ſagittēt in obſcu/
ro. i. inſidioſe & doloſe vulnerent p vicia. rectos
corde. i. bonos homies quos poterunt decipere.
Quoniam que pfeciſti deſtruxerūt. i. mā/
data pfectionis deſtruere conati ſunt ipſi peccato/
res: hoc eſt demones: ſiue intellectū verū puertēdo ī
aliquibus vt in hereticis: ſiue malis operib⁹ preua
ricari faciendo: vt patet in malis chriſtianis. Vel h̄
dicit: quia opera pfectionis que deus opatur in vi
ris pfectis: puta epiſcopis: religioſis: & hmōi: deſtru/
xerunt freq̄nter ipſi demones in q̄ntū tales vincūt
per tentationes & cadere faciūt in peccatū p q̄d mor
tificant opa bona. et ſic in eis deſtruunt vt non ſint
meritoria vite etne &c. Iuſtus aūt quid fecit.
quaſi di. homo iuſt⁹ in bono ſtabilis nil tale fecit.
quia tentationi non ceſſit: ſed in iuſticia pſeuerauit.
Hoc aūt ex eo: q̄a Dn̄s in templo ſctō ſuo. h̄
eſt in aīa iuſti tanq̄z in templo eſt p grām ↄſeruās
et ptegens eā ne cadat in tentationes. Dominus
in celo ſedes eius. q: in celeſti regno quieſcit et
regnat deus cum ſanctis p gloriam qui etiā eſt ī ce/
lo. i. in corde iuſti: quod d̄r celum: q: celeſtis eſt con
uerſationis: & quia celatis deū in ſe habitātē: iuxta di
ctū apl'i Habitare chr̄m per fidem in cordibus ve/
ſtris. Oculi eius in pauperem reſpiciunt.
id eſt in humile: dando gratiā pſeuerandi. palpe/
bre eius interrogant filios hoīm. q: ſcrutant
cogitatiōes & act⁹ ſingulorū. q. d. Ideo debet q̄libet
cauere pctā: quia iudicādo interrogabit oēs filios
hoīm examinando de oib⁹ actib⁹. Sed q̄re dicit q̄
palpebre eius interrogāt: Rn̄det q̄ palpebre habēt
tegere oculos dormientis: Ideoq̄z per hoc ſignifi/
catur q̄ deus iudicabit etiam ea in hoīb⁹ q̄ nūc pu/
tant q̄ non videat quaſi dormiens: eo q̄ punire dif
fert. Dn̄s interrogat iuſtum. ſ. examinando
quomō in bono pſeuerauerit. et impiū. ſ. q̄t ma
la cōmiſerit. et cur ſe nō emēdauerit. qui aūt dili
git iniquitatem. ſ. in ea pmanēdo. odit aīaz
ſuam. quia eam preparat mittere ad gehennam
vbi ſunt grauiſſima ſupplicia. Nam deus Plu/
et ſuper peccatores laqueos. hoc dicit: quia
frequenter ſubito & improuiſe moriuntur ſicut illi
qui incidunt in laqueū abſconditū. Et erit. ignis
ſulphur. i. fetor intolerabilis. et ſpūs procel
larum. i. remorſus cōſcientie turbate. pars ca/
licis eorum. Quare nō dicit calix: ſed pars cali/
cis eorū: Rn̄det ſm̄ Lyram ideo: quia in gehenna
tanta eſt pena q̄ non pōt verbis exp̄mi totaliter: ſed
tm̄ p pte. vel q: vnuſq̄ſq̄z q̄ntū demeruit p pctā: tan
tam ptem tormētorū habebit bibere. Quoniam
iuſtus dn̄s & iuſticiā dilexit: eq̄tatē vidit.
ſcz ad remūerandū in celo. vultus eius. ſicut ini
quitatē videt puniendā.

Pſalmus.xj

Pſalmus.XII.

Saluum me fac dñe

Saluum me fac dñe
⁊c. In h pſalmo dauid videns multa ma
la in ſeculo/exclamat ꝓ magnitudine pe
riculi: ⁊ petit a malis huius mũdi ſaluari: vt dicit
glo. Dicit ḡ: ⌊Saluum me fac dñe⌋ ſcꝫ a ꝑicul
hui⁹ mundi ⌊qm̃ defecit ſanctus⌋ id ē tot ſunt
mali in mundo homines ꝙ pauci repiunt̃ ſancti:
h eſt mundi a pctõ ⌊qm̃ diminnte ſunt ṽita/
tes⌋ ſcꝫ tam ṽborum q̃ʒ opeꝝ ⌊a filijs hoim̃⌋ q̃
non curant ope implere qð ꝓmiſerunt deo in ba/
ptiſmo. ſ. abrenunciare ſathane ⁊ omnib pompis
eius ⁊ oib opib ei⁹. Uana locuti ſũt: vnuſ/
q̃ſqꝫ ad ꝓximũ ſuũ⌋. i. caduca ⁊ mundana q̃ in
vanũ tranſeũt nec ad ſalutem ꝑtinent ⌊labia do
loſa⌋ id eſt ṽba deceptoria ⁊ detractoria ⌊in cor/
de: ⁊ corde locuti ſunt⌋ id eſt duplici corde bi
lingues/alið dicentes/⁊ aliud in corde habentes
locuti ſunt. Diſꝑdat dñs⌋ id eſt diſꝑdet ꝑditi/
one gehẽne ⌊vniuerſa labia doloſa ⁊ linguã
magniloquã⌋ id eſt ſuꝑbam. Qui dixerunt:
linguã nr̃am magnificabim⁹⌋ ſcꝫ iactant̃ lo
quendo ⌊labia nr̃a a nobis ſunt⌋ id eſt a nr̃a
ꝓpria ſciencia vel ſapientia: et non a deo ſunt nob
ṽba ornata. Uel alr̃: labia nr̃a a nob ſunt. i. loqui
mur ꝺ nr̃a voluntate/ſic̃ nob placet mẽdacia ⁊ fal
ſa ꝺ q̃cunq: ſic̃ ⁊ vera dum placet libere dicimus
⌊q̃s nr̃ dñs ē:⌋ q. di. nullum dñm/nec etiã ip̃m
deũ in h habem⁹ timere. Propter miſeriam
inopũ ⁊ gemitũ paupeꝝ⌋ ſcꝫ q̃b detrahendo
mendoſe famã ꝑdidiſtis/vel q̃s deceptorie loquẽ
do defraudaſtꝭ ⁊ oppreſſiſtis ⌊nunc exurgam⌋
ſcꝫ ad puniendũ vos ⁊ ad liberandum illos ⌊dicit
dñs⌋ Ponam in ſalutari⌋. i. in ſaluatore chri
ſto conſolationem paupeꝝ ponam: ſic exponit Au
guſtin⁹. ⌊fiducialiter agam in eo⌋. i. ſecure et
potenter ꝑficiam in eo liberationẽ generis humani
Eloquia dñi⌋. ſ. in euãgelio tradita ⌊eloq̃a ca
ſta⌋ quia nulla falſitate vel ſimulatione corrupta
tanq̃ʒ ⌊argentum igne examĩatũ⌋ qꝛ ſicut ar/
gẽtum in igne excoctũ mire ſplẽdet ⁊ pulcre ſonat:
ſic verbum dei igne ſpũſſancti examinatũ ⁊ ꝓbatũ
in tribulationib. ideo ſequit̃ ⌊probatum terre⌋
Magr̃ in glo. ꝺr: ꝙ ponit̃ h genitiu⁹ ꝓ ablatiuo ca
ſu more grecoꝝ q̃ carẽt ablatiuo caſu. Et ſic ſenſus
eſt: ꝓbatũ terre. i. a terrenaꝝ cupiditatum ſqualore
expurgatũ. vel a terra. i. ab eccl'ia totius orbiſterre
ꝑ fidei veritatẽ approbatũ ĩ igne tribulatiõis ⌊pur
gatum ſeptuplũ⌋. i. puris mentib mũde infu/
ſum ſeptiformi dono ſpũſſancti. quia eloq̃a dñi ca/
ſta ſpũſſanctus in eccl'ia probauit tanq̃ʒ argentũ in
igne ꝓbatũ: dum igneis linguis diſcipulos chr̃i re
plẽs ſeptiformi gr̃a oim̃ linguaꝝ ſciaꝫ eis ꝯtulit q̃/
bus ſonarẽt p̃dicãdo verba dei ꝑ totũ mundũ ⁊c.
Tu dñe ſeruabis nos⌋. ſ. in his donis ſpũſſan
cti. Loquit̃ in ꝑſona iuſtoꝝ vel fideliũ oim̃ eccleſie
generalr̃ ⌊et cuſtodies nos⌋. ſ. ꝓtegendo ⌊a ge
neratione hac⌋. ſ. maloꝝ hominũ ſupra memo
ratoꝝ vana ⁊ doloſa: ac magniloquã linguam con
tra fidem vel mandata dei gerentiũ ⌊in eternũ⌋
hoc eſt: ne damnemur cum eis in ꝑpetuum. ⁊ qñqꝫ
cuſtodit deus etiam temporalr̃ ab eoꝝ ꝑſecutiõib
ſaluando Nam In circũitu impij ambulãt⌋
ſcꝫ ꝑſeq̃ndo nos fideles ꝑ totius eccleſie circũitũ in
orbe toto ⁊c. Uel aliter: in circũitu. ſ. vicioꝝ diuer/
ſoꝝ impij ambulant: quia nolunt venire ad mediũ
ṽtutꝭ. ſed circũeũt vndiqꝫ ad ſuas ꝯcupiſcẽtias ex/
plendas: ſm̃ Aug. ⌊ſm̃ altitudinẽ tuã multi/
plicaſti filios hoim̃⌋. i. ſm̃ altitudinẽ cõſilij tui
quod eſt nobis incõprehẽſibile: multiplicaſti filios
hoim̃ tam reprobos q̃ʒ electos.

Pſalmus.xij.

Uſqꝫquo domine

Uſqꝫquo domine
obli. ⁊c. In hoc pſalmo Dauid loquitur
p̃cipue in ꝑſona ſanctoꝝ patrũ deſiderã
tium aduentũ chr̃i: exꝓmens ꝙ feruentiſſime deſi/
derauerint eũ. Dicit ḡ Uſqꝫquo dñe obliuiſce
ris me⌋. i. ꝯgregationũ ſctõꝝ patꝝ ⁊ fideliũ tuoꝝ
⌊in finẽ⌋. i. nunq̃d vſqꝫ ad finẽ mũdi vis differre
incarnationẽ tuã q̃ſi oblit⁹ eſſes me redimere: Nã
in deũ non cadit obliuio. ſed dicit̃ more hũano ob/
liuiſci q̃ʒdiu differt p̃ſtare ſuũ bñficiũ ⌊vſqꝫquo
auertis faciẽ tuã a me⌋ ſcꝫ differẽdo p̃ſentiam
filij tui: q. d. deſiderarẽ citius videre faciẽ chriſti.
Quãdiu ponã cõſilia in anĩa mea: dolorẽ
in corde meo ꝑ diem⌋. i. ꝯtinue. ſm̃ Aug. ꝑ diẽ
ſignificat ꝯtinuatiõem. Et in hoc dicto ſilitudo tra
cta eſt de eo q̃ carcere incluſus ſeruat̃ ⁊ mlt̃a ſibi cõ/
ſilia in corde ſuo ponit quõ euadat anxiando ⁊ do/
lendo ꝯtinue. Et ſic patet ſenſus hui⁹ dicti. Uſqꝫ
quo exaltabitur inimicus meus⌋ hoc ē dia/
bolus ⌊ſuꝑ me⌋. ſ. genus hũanũ tenendo captiuũ
⌊reſpice⌋. i. oculo miſcðie mittendo tuũ filiũ ⌊et
exaudi me⌋. ſ. celerius ⌊dñe deus me⁹⌋ Illu/
mina oculos meos⌋. ſ. interiores: luce fidei: ⁊ gra
tie. Iſti oculi ſunt intellectus ⁊ affectus ⌊ne vnq̃ʒ
obdormiam in morte⌋. i. ne moriar in mortali
culpa ⌊neqñ dicat inimicus meus⌋. i. diabo
lus inſultans mihi ⌊p̃ualui aduerſus eũ⌋. ſ. de
cipiendo ⁊ deijciẽdo in culpã ⁊ gehennã. Qui tri
bulant me⌋ hoc eſt diabolus ⁊ angeli ei⁹ ⌊exul/
tabunt ſi motus fuero⌋ de ſtatu rectitudĩs ad
ſtatum viciorũ ⌊ego aũt in miſericordia tua
ſperaui⌋. ſ. ꝙ me ꝯſeruabis ex miſcðia: nõ ex mea
ꝓpria iuſticia ne cadã ⁊c. Exultabit cor meum
in ſalutari tuo⌋. i. in chr̃o ſaluatore veniente ad
ſaluandum ⌊cantabo dño q̃ bona⌋. ſ. celeſtia in
chriſto ⌊tribuit mihi: ⁊ pſallam nomĩ dñi al
tiſſimi⌋ confitendo chriſti deitatem et gratias a/
gendo.

Pſalmus.xiij

Dixit inſipiens in corde ꝛc. In hoc pſal. Dauid increpat pͤcipue iudeos obduratos in infidelitate: q̄ chriſto credere noluerunt. et ↄſeq̄nter redarguit oēs hoīes in pctīs obſtinatos. Vn̄ dr̄ Dixit inſipiēs in corde ſuo] hoc ē ꝓplus iudaic⁹ obduratus ꝛ qcūqȝ pctōꝛ obſtinat⁹: dixit cogitādo et ope negādo chr̄m [non eſt deus] Aug. Nemo audet dicere.ſ.general'r deū negare. Sed ſpecial'r mlti infideles negabāt deū iſrael eſſe verū deū oīpotentez: vt patet de idolatris. Et ſic etiā multi iudei chriſtū eſſe deū negant. Multi etiā mali chriāni lȝ cōfitent̄ ſe noſſe deum: fact̄ tn̄ negant. vt dicit̄.j.Tim.j. Corrupti ſunt].ſ.falſitate errorū [ꝛ abominabiles facti ſūt].ſ.corā dō ꝛ angel' [i ſtudijs ſuis].i.in affectionib̄ vicioſis: vt habet alia littera. [non ē qui faciat bonū].ſ. meritorium vite eterne: lȝ faciant bonū de genere [nō eſt vſqȝ ad vnum] Hoc dupl'r exponit̄. Vno mō exceptiue. et ſic exponit Aug. di.ꝙ nullus hoīm eſt faciēs bonū meritoriū vite eterne: pͤter vnū.ſ.chr̄m. qꝛ nullus hō pōt tale bonū facere niſi chr̄s mōſtrauerit: ꝛ ei hͦ facere dederit. Et ip̄e ſolus ē bon⁹ ſine oīmi pctō ex modo ſue ↄceptionis in virgine ſine pctō originali: q̄uis ꝛ btā vgo Maria ſit bona: ſine oī pctō etiam originali ↄcepta: ſm̄ noſtros doctores: cum quib̄ teneo. Tamē hoc etiā eſt ex gr̄a eiuſdē vni⁹ vicȝ chriſti ex ea nati. Alio modo exponit̄ hoc dictū pſalmiſte incluſiue q̄ ad ip̄os infideles obſtinatos. q̄a nec vnus eſt inter tales q̄ faciat bonū meritorium vite eterne: eoꝙ hoc nō pōt quis facere ſine fide ꝛ charitate. Dn̄s de celo ꝑſpexit ſup̱ filios hoīm] quia nil eum latere poteſt [vt videat ſi eſt itelligens].ſ.per veram cognitōem [aūt requirēs deum] ſcȝ ꝑ bonam oꝑationē. Qd̄ aūt dicit̄: vt videat: non eſt intelligēdū ꝙ deus neſcierit. ſed vt videat.i.vt alios videre faciat. ſicut ſimilia legunt̄ in ſcripturis. Omnes declinauerunt].ſ.a rectitudine vite in vicia [ſimul inutiles facti ſunt] Dicit̄ res inutilis q̄ non valet ad finē intentū. ſicut medicina dicit̄ inutilis que non valet ad ſanitatē. Homo aūt ordinat̄ ad felicitatē vt ad finē: ad quā per vicia reddunt̄ inepti: et ſic dicunt̄ inutiles facti [nō eſt q̄ faciat bonū: nō ē vſqȝ ad vnū] Exponit̄ vt ſupra. qꝛ idē repetit̄ ad maiorē exaggerationē. Sepulcrū patēs eſt guttur eorū] q̄a voraces ſunt. et q̄a iuſtos ꝑſequendo vſqȝ ad mortem: veluti ſepulcrum deuorans ꝛ degluciens facti ſunt [linguis ſuis doloſe agebant] q̄a malū qd̄ inferre non poterant poteſtate: inferre q̄rebant fraudulenta doloſitate verborum decipiendo vl' calumniando proximū [venenum aſpidum ſub labijs eorū] ſm̄ Aug. hoc dicit̄: q̄a ſicut aſpides obturant aures ne audiant verba incantantiū: ſic ipſi homines nolunt audire verba legis diuīe. Vel aliter. quia venenū aſpidis occidit hominē q̄ ipſum ſumpſerit (ſicut dicit̄) obdormire faciēdo. ſic ip̄i homines mali habent ſub labijs detractoria verba q̄bus ſub ſilentio: hoc eſt in abſentia illorū quib̄ detrahunt occidunt: ſaltem in fama. Vel etiā q̄a documenta peſtifera contra fidem vel mores docent. Sequit̄: Quorū os maledictione].i. blaſphemijs contra deum [ꝛ amaritudine] verbi cōtumelioſi: ꝛ rixe cōtra ꝓximū [plenum ē: veloces pedes eorū].ſ.currendo [ad effundēdū ſanguinem Contritio ꝛ infelicitas in vijs eorum].i.in proceſſibus operū ſuorū. quia querūt cōterere ꝓximū. et per hoc ipſi infelices currūt ad eternam penam inferni [ꝛ viam pacis non cognouerunt] quia ſemꝑ in diſcordia manere voluerūt [non eſt timor dei añ oculos eorū] et ideo ſine freno feſtinant ad mala facienda. Conſequenter pſalmiſta ponit illorū penam di. Nonne cognoſcent].ſ.dei iuſticiam punientē. q.d. ſic. [Oēs q̄ operantur iniquitatem: qui deuorant plebem meam].i.populū ſimplicem ꝛ iuſtum occidendo [ſicut eſcam panis] hoc dicit̄: quia delectantur in huiuſmodi occiſiōe vl' oppreſſiōe pauperū: ſicuti in ſapidi panis vel cibi comeſtione: ſm̄ illō Prouer.j. Letant̄ cum malefecerint: ꝛ exultāt in rebus peſſimis ꝛc. Dn̄m nō inuocauerūt] quia non crediderunt vel nō timuerunt ip̄m [illic trepidauerunt timore vbi nō erat timor] quia domin⁹ immittit eis propter maliciam timorem ꝛ fugam vbi non eſſet timendū. iuxta illō Prouerb.xxviij. Fugit impius nemine ꝑſequente. Itē dum mali pn̄iam aggredi formidant: ibi trepidāt vbi non eſt timor. Quoniam dominus in generatione iuſta eſt] id eſt: in congregatione iuſtorum habitat ꝑ gratiam. q.d. mali timere habent quando etiam non eſſet timendū: ideo. quia dominus non eſt in eis: ſed eſt in iuſtis ꝛ bonis. Idcirco ipſi timere non habent niſi vbi vere timendum eſt. hoc eſt timent facere vicia: quia hoc vere timendū eſt. ſequit̄ [conſiliū inopis confudiſtis] hoc eſt: conſilium pauperis. vicȝ chriſti vel diſcipulorū eius: q̄ terrena cōſulunt cōtemnēda ꝛ celeſtia appetenda. Confudiſtis.i.tanq̄ȝ confuſibile reputaſt̄ et irriſiſtis [q̄m dn̄s ſpes eius eſt] hoc eſt irriſiſtis hominē iuſtum: vicȝ fidelem chriānū: reputando eum tanq̄ȝ fatuum: eoꝙ ſpem totā poſuit in domino. et ſic cōtemnit terrena. Nam Quis dabit ex ſion ſalutare iſrael] Sion ſignificat celeſtē hieruſalem: iuxta illud Hebre.xij. Acceſſiſtis ad ſion montem ciuitatem dei viuentis: hieruſalem celeſtem. Iſrael: quod interp̄tatur videns deum: ſignificat populum fidelem qui videt deum hͦ per fidē ꝛ in futuro videbit facie ad faciem. Senſus eſt ergo Quis dabit ex celeſti ſion: ſalutare. id eſt ſaluatorē chriſtum: ipſi iſrael. id eſt populo fideli. vt eum ſal

uet a predictis malis ⁊ p̄iculis mūdi huius. Nuſ
dabit: ſupplendū eſt: niſi ipſe deus: quē vos mūda/
ni contempſiſtis. ſic exponit Aug. Sequit̄ ⌊Cum
auerterit dn̄s captiuitatem plebis ſue⌋. ſ.
redimendo ſanguine chr̄i: a poteſtate diaboli ⁊ ca/
ptiuitate vicioꝝ: tūc ⌊exultabit iacob⌋ q̄d inter/
p̄tatur ſupplātans. et ideo ſignificat chr̄ianū q̄ ſup
plātauit vicia auxilio chr̄i ⁊c. ⌊⁊ letabitur iſra/
el⌋. i. idem populus: ſicut idem homo vocabat̄ Ja
cob qui ⁊ iſrael. q. d. letabit̄ fidelis p̄plꝰus de libera/
tione facta p̄ chr̄m ⁊ viſione dei in p̄nti p̄ fidem ſpe
rans ꝙ p̄ueniet in futuro ad beatam dei viſionem
ſine fine.

Pſalmus. xiiij.

Domine quis habi
tabit ⁊c. In iſto pſalmo Dauid docet q̄/
les hoīes in p̄nti vita deo digne militant
et tandē futurā requiē in celo ſint habituri. Proin
de pſalmiſta dicit: ⌊Domīe quis habitabit in
tabernaculo tuo⌋. ſ. militāt ecclīe tue: digne ti
bi militādo. Nā p̄priū eſt belli ac militātiū habita/
re in tabernaculis. et ideo p̄ tabernaculū militās ec
cleſia deſignat̄. q̄a militia eſt vita homīs ſup̄ terrā:
vt d̄r Job. vij. Et ad hūc ſenſum tendit etiā hebrai/
ca veritas: q̄ ſic habet. Dn̄e q̄s p̄egrinabit̄ in taber/
naculo tuo. q̄a q̄diu in hoc corp̄e ſumus p̄egrina/
mur a dn̄o. ij. Coꝛ. v. ⌊aut q̄s requieſcet ī mō/
te ſctō tuo⌋. i. in ſup̄iori ⁊ celeſti ecclīa: in q̄ eſt re/
quies p̄petua. ⁊ ſup̄na hierl̄m. hoc eſt: viſio pacis.
Et rn̄dendo ad hec ſubdit ⌊Qui ingreditur ſi/
ne macula⌋. ſ. peccati moꝛtalis. Et d̄r: qui ingre/
dit̄. q̄ ꝑmittat vt debeat ingredi in ſctē ecclīe vni/
onē p̄ fidē: ⁊ ibi viuat ſine moꝛtali culpa ⌊et op̄a/
tur iuſticiam⌋. i. iuſticie op̄a bona: p̄ q̄ meritum
vite eterne adq̄rat. Nō em̄ ſufficit declinare a malo
niſi op̄et̄ bonum. ⌊Qui loquitur veritatem in
coꝛde ſuo⌋. i. q̄lis eſt in coꝛde ſuo. Nam ſm̄ ph̄m
iiij. Eth. hec virtus que veritas nominat̄ eſſe habet
in hoc: quando hō in verbis ⁊ factis talem ſe oſten
dit exterius qualis eſt interius ⌊qui non egit do
lum⌋. ſ. mendacij: vel in decipiēdo p̄ximū ⌊in lin
gua ſua. Nec fecit p̄roximo ſuo malū⌋. ſ. in
facto ⌊et opp̄robrium nō accepit aduerſus
p̄ximos ſuos⌋ ſm̄ Aug. ⁊ Honoꝛiū: Opp̄robri
um aduerſus p̄ximos accipit q̄ detractōes libenter
audit ⁊ criminatoꝛi temere credit. ⌊Ad nihilum
deductus eſt in cōſpectu eius malignus⌋
id eſt diabolus tentans de vicijs p̄ nihilo habetur
dum ei nō conſentitur. vl' etiam malus homo corā
eo non reputat̄ p̄motione honoꝛis ⁊ dignitatis p̄ci
pue eccleſiaſtice dignus. ſed repudiatur ⁊ p̄ nihilo
extimatur coꝛam eo. ſ. p̄lato tanq̄ꝫ indignus. Etem̄
p̄latus ſcienter p̄mouendo talem peccat moꝛtalit̄.

⌊timētes autē dn̄m gloꝛificat⌋. i. gloꝛia ⁊ ho
noꝛe dignos reputat ⁊ honoꝛat. q̄a vt habetur. iiij.
Eth. Honoꝛ eſt p̄miū virtutis. ⁊ ideo nō eſt exhibē
dus niſi virtuoſo. Prauꝰ em̄ non eſt honoꝛe dignꝰ
Hec ibi. Et notanter d̄r: gloꝛificat. ad ſignificandū
ꝙ virtuoſus publice coꝛam etiā oībus eſt honoꝛan
dus. nam in ſecreto facta ſibi reuerentia dicitur ho
noꝛ. Si aūt hoc fiat publice: dicit̄ gloꝛia: a clarita/
te dicta: quaſi q̄dam claria. c mutata in g. Hec ſm̄
Ly. ⌊Qui iurat p̄roximo ſuo ⁊ nō decipit⌋. ſ.
iuramentū in bono ſeruando ⌊qui pecuniam ſu
am nō dedit ad vſuram⌋ Nā vſura taꝫ veteri
q̄ꝫ noua lege damnat̄: vt patet in decretis. ⌊⁊ mu/
nera ſuper innocentē non accepit⌋ hoc ē: p̄
eo vt acceleret iuſticie iudiciū ipſi innocēti vel dete/
minet. q̄ꝛ p̄ hmōi nō eſt licitū aliq̄d accip̄e p̄ merce/
de. q̄nto magꝫ nō licet accip̄e mūera ad p̄uertendū
iuſtū iudiciū p̄ quocunq̄ꝫ. imo eſt magno toꝛmēto
dānabile. ⌊Qui facit hec⌋ ſcꝫ q̄ dicta ſunt in hoc
pſalmo ⌊non mouebitur in eternū⌋ hoc ē: nō
mouebit̄ a gratia ad cadēdū in ignē eternū: ſed ma
gis p̄miabit̄ gloꝛia eterna.

Pſalmus. xv.

Conſerua me do/
mine ⁊c. In hoc pſalmo Dauid in ſpū ſan
cto loquit̄ de reſurrectione chr̄i: put patet
expreſſe Act. ij. ca. vbi beatꝰ Petrus diuiꝰ illuſtra/
tus: hūc pſalmū d̄ chr̄o allegauit. Proinde Dauid
in p̄ſona chr̄i hoīs d̄r ſic ⌊Conſerua me dn̄e⌋. ſ.
ne deficiā in paſſiōe. Nam tali mō loq̄bat̄ chriſtus
Matth. xxvj. oꝛando: Pater trāſeat a me calix iſte
Uerūtn̄ nō mea ſed tua fiat volūtas. ſpūs q̄dē p̄m
ptus eſt: caro autē infirma. ⌊q̄m ſperaui in te⌋
ſcꝫ de hoc ꝙ tertia die reſuſcitabis me ad gloꝛiā coꝛ
poꝛis ⁊ aīe. ⌊Dixi dn̄o deus meus es tu⌋ hoc
dixit chriſtus poſtꝰ in cruce q̄n ait: Eli eli lama zabac/
thani. hoc ē: deus meꝰ: deus meꝰ ⁊c. Matt. xxvij.
⌊q̄m bonoꝝ meoꝝ nō eges⌋ Nā deꝰ p̄r nullo
creato bono eget. et iō nec bono chr̄i hoīs q̄ ſunt in/
carnatio: paſſio: reſurrectio ⁊c. ſed his egebāt hoīes
vt redimerent̄ p̄ chriſtum. q. d. nō ideo peto vt con/
ſerues me p̄dicto mō ꝙ tu egeres talibꝫ. ſꝫ p̄ tua bo
nitate fac q̄ egēt hoīes p̄ me liberari. Nā iſta bona
meoꝝ p̄dictoꝝ myſterioꝝ: incarnatiōis: paſſionis:
reſurrectiōis ⁊ redēptiōis ſunt neceſſaria. ⌊Sāctis
q̄ ſunt in terra eius⌋. i. in terreſtri ecclīa militā
te ↄſtitutꝫ ſctis chr̄ianis q̄bꝫ ⌊mirificauit⌋. i. mi/
rifice īpleuit ipſe deꝰ p̄r ⌊oēs volūtates meas ī
eis⌋. ſ. miraculoſe illuſtrādo eos ad fidē chr̄i quā
corā eis vl' in eis mirificauit ↄfirmādo p̄ miracula
iuxta volūtatē meā. i. chr̄i ⌊Multiplicate ſūt īfir
mitates eoꝝ⌋. i. chr̄ianoꝝ q̄ antea mltꝫ idol' de/
ſuiebāt p̄ varias īfirmitates erroꝝ ⁊ vicioꝝ. Sꝫ l.

Poſtea accelerauerūt] q̄ꝛ dimiſſis idol' ad p̄dicatōēʒ diſciploꝝ chꝛiſti velociter cucurrerūt ad ſuſcipiendū fidē chꝛiſtiꝛ ad pn̄iam. Nō ꝯgregabo ꝯuenticula eoꝝ de ſanguinibꝰ] .i. pecudū ⁊ circūciſionis veteris legis. q̄ꝛ cōuentus eoꝝ non erit carnalis ſed ſpūalis eo ꝙ chꝛiani erūt ſpūſctō regenerati in baptiſmo ⁊ ſpūalia ſacrificia offerentes [nec memoꝛ ero noīm eoꝛum per labia mea] hoc dicit. q̄ꝛ noīa antiqua idoloꝝ ſunt obliuioni data. Et q̄ꝛ noīa gentiliū ſunt mutata vt iam nō dicāt pagani ⁊ filij ire. Sed chꝛiſtiani: filij dei: amici et fratres chꝛiſti. q.d. chr̄s in ꝑſona eccleſie. Nolo memoꝛari ꝑ labia loquēdo de noībꝫ idoloꝝ ⁊ gentilis ſecte vl' ritus. q̄ꝛ. Dn̄s pars hereditatis mee] hoc dicit chr̄s in ꝑſona eccleſie ⁊ mēbroꝝ ſuoꝝ loquēdo ſub eodē cōtextu lr̄e. q̄ꝛ ſcriptura ſepe tranſit de capite chr̄o ad mēbꝛa ⁊ ecōuerſo. Senſus ergo eſt ꝙ eccl'ia chr̄i dicere habet ſic. dn̄s eſt pars hereditatis mee eo ꝙ dn̄m Jeſuʒ elegerūt ſibi ꝓ ꝑte ſua hereditaria [⁊ calicis mei] .i. paſſionis q̄ ꝑ calicē deſignat̄ Matth. xxvij. et. xx. Hoc em̄ dicit. q̄ꝛ chꝛiſtiana eccleſia paſſionē ꝑſecutionis ꝓpt̄e ſuſtinuit ꝓ chꝛiſto ſpe hereditatis eterne. iō ſubdit [tu es qui reſtitues hereditatē meā mihi. Funes ceciderūt mihi in p̄claris] .i. ſoꝛtes celeſtis hereditatis ꝓuenerunt mihi in p̄claris p̄mijs celeſtis gloꝛie. q.d. mūdanis ꝓueniūt caduca. mihi autē deo dante ceciderūt ſoꝛtes in p̄claris bonis gloꝛie celeſtis. Nam hic accipitur ſimilitudo ab his qui agros funibꝫ menſurant [etem hereditas mea p̄clara eſt mihi] q̄ꝛ ī numero angeloꝝ ⁊ beatoꝝ qui p̄clara gloꝛia fulgent hereditas mea ꝯſtituta eſt a deo ꝓ fide chꝛiſti ⁊ charitate ⁊c̄. Sed quia ꝓ hmoī debet̄ laus deo ⁊ gratiarumactio Jdcirco ſubdit. Bn̄dicam dn̄m q̄ tribuit mihi intellectū] .i. legis ⁊ euāgelij ad cognoſcendū myſteria chꝛiſti ꝑ que ꝯſequi habeo vitam eternā [inſuꝑ ⁊ vſqꝫ ad noctē increpuerunt me renes mei] q.d. non ſolū de predicta ꝓſperitate celeſtis retributionis hereditarie deuʒ benedicam ſed inſuꝑ etiaʒ ī aduerſitate quā mihi deus ꝑmiſit ad patientie coꝛonā. Nā ⁊ vſqꝫ ad noctem. i. vſqꝫ ad moꝛtē que in ſcripturis nox vocat̄: increpuerunt me renes mei. i. iudei. Nam ꝑ renes de quibꝫ hūana ꝓpagatio deſcendit ſignificant̄ illi qui ſunt nati de ꝯſanguineitate. et ſic ſignificant̄ ꝑ hoc iudei q̄ erant ex genere cōſanguineitat' chr̄i ac diſcipuloꝝ eius ꝓmitiue eccl'ie quos iudei vſqꝫ ad moꝛtē increpuerūt fidē ꝑſequēdo. Prouidebā dn̄m in cōſpectu meo ſemꝑ] ſcʒ mente ꝓſpiciēdo tāqꝫ p̄ntem [q̄m a dextris eſt mihi] a dextr' eſſe dr̄ q̄ auxiliat̄. ſic a ſiniſtr' q̄ inſidiat̄ [ne commouear] ſcʒ aliq̄ euentu ad peccādū. Hec p̄dicta dicunt̄ tanqꝫ vox eccl'ie. licʒ poſſint etiā accipi tāqꝫ vox chr̄i quē increpuerunt renes. i. cōſanguinei. ſ. iudei ꝑſequēdo ⁊ dicēdo. demoniū habes ⁊ iterū in paſſione: vach q̄ deſtruis templū ⁊c̄. ſed ſpe ꝓuidebat dn̄m ſꝑ. q̄ꝛ ꝯtinue aīa chr̄i ab inſtanti creatōis habuit claritatē diuine viſionis. vn̄ ⁊ dicit. q̄m a dextris eſt mihi. ſ. deus p̄r auxiliādo ne cōmouear ſcʒ aliq̄ motu impatientie ex p̄dictis iniurijs. Conſequenter p̄s deſcribit chꝛiſti reſurrectionem glorioſam d. Propter hoc letatuʒ eſt coꝛ meum] id ē ꝓpterea quia deus a dexteris eſt mihi habeo cauſam leticie. [et exultabit lingua mea] ſcilicet gratias agendo patri de humani gener' ſaluatione. Nam legitur chꝛiſtꝰ ī ſpū exultādo dixiſſe Cōfitebor tibi pat̄ dn̄e celi ⁊ terre. q̄ꝛ abſcōdiſti hec a ſapientibꝫ ⁊c̄. Matth. xj. [inſuꝑ et caro mea requieſcet in ſpe] q.d. Suꝑ hoc etiam letatuʒ eſt coꝛ meum ⁊ exultabit ligua mea. quia caro mea requieſcet in ſepulcro in ſpe future reſurrectionis glorioſe. Nam certitudo ſpei in expectādo aliquo bono eſt cauſa delectamenti et leticie. quia per certitudinē quaſi p̄ſens apprehēdit̄. Hec verba poſſūt etiā accipi in ꝑſona eccl'ie que letat̄ d̄ diuino auxilio ⁊ gr̄as agit de redemptiōe. et ī moꝛte coꝛpoꝛali requieſcit in ſpe reſurrectionis future. q̄m certuʒ eſt ꝙ ſicut chr̄s reſurrexit ita et nos reſurgemus in gloꝛia ꝑ chr̄m ī fine mūdi. ſeq̄tur. Q̄m nō derelīques animam meam in inferno] .i. in limbo ſctōꝝ patrū detineri diutiꝰ. ſed educes eam reſuſcitando. Et hec vox ē ꝓprie ipſiꝰ chꝛiſti [nec dabis ſanctū tuū] .i. coꝛpus meum ſanctificatū et totaliter ipollutum q̄uod eſt tuū quia a te inhabitatū ꝑ vnioneʒ deitatis. hoc ergo non dabis [videre coꝛruptionem] .i. experiri vel pati coꝛruptionem putrefactionis vel incinerationis. quāuis ibi fuerit coꝛruptio accipiendo coꝛruptionem pro moꝛte. quia coꝛpus chꝛiſti fuit vere moꝛtuum per anime ſeparationem. Notas mihi feciſti vias vite] .i. experiri me feciſti vias vite eterne accelerando tempus reſurrectionis glorioſe in me. vel quia per ſapiētiam mihi ínoteſcere feciſti ꝙ humanū genus per meam reſurrectionem inquit et paſſionem opoꝛtuit peruenire ad vitam eternam [adimplebis me leticia cū vultu tuo] hoc dicit. quia gloꝛia anime chꝛiſti (q̄ conſiſtit in videndo deum facie ad faciem quā gloriam anima eius habuit a pꝛīcipio creationis) tunc fuit deriuata ad coꝛpus in ſua reſurrectione. quia ex tunc habuit coꝛpus glorioſū. Delectationes ī dextera tua] ſuꝑple habebo in aſcenſione in qua chꝛiſtus ſedet ad dexteram patris] vſque ī finē] .i. vſqꝫ in ſempiternū. ⁊ ſic patet.

Pſalmus. xvj

Exaudi domine iuſticiam ⁊c̄. Jn hoc p̄s Dauid orationem facit. vnde Oratio dauid intitulatur. Orat autem Dauid in perſona chꝛiſti ad patrem pro ſe et pro eccleſia ⁊ vt fideles ī tribulatione poſitos oꝛare doceat. Dic̄ ḡ ſic ī ꝑſona chr̄i hoīs. Exaudi dn̄e

Pſalmus .XVI.

iuſticiā meam].i. meipm̄ q̄ iuſtus ⁊ innocēs ſū. Intēde depcatione meā].ſ. quā fundo ꝓ mea liberatione in ꝑſecutionib ⁊ ꝓ ſalute fideliū meoꝝ. Auribꝫ ꝑcipe orōnem meā].ſ. quā fūdo etiā ꝓ inimicis meis di. Pr̄ ignoſce illis: nō em̄ ſciūt qd faciūt [nō in labijs doloſis].ſ. oratiōem factā: ſed veraciter ex corde. De vultu tuo iudiciū meū ꝓdeat] Hilari⁹.i. de conſpectu iuſticie tue iudiciū meū ꝓferat̄ q̄ ꝑſecutoꝝ malicia ⁊ mea innocentia declaret̄ [oculi tui videāt eq̄tatē].ſ. int̄ me ⁊ perſecutores. Probaſti cor meū].ſ. ꝙ tibi obediens fuerim vſq ad mortē [⁊ viſitaſti] ſcilꝫ grām p̄ſtādo [nocte].i. in aduerſitate. ſicut medicus viſitat: medicinā amarā ꝓpinādo ad conferendam ſanitatē. Vel viſitaſti nocte examinādo ſecretas etiā nocturnas cogitatiōes q̄ magis latēt [igne me examinaſti].i. in fornace tribulatiōis ꝑ acerbiſſimas penas. Loquit̄ chr̄s d̄ ſe ⁊ etiā de ſuis mēbris: puta p̄cipue de martyribꝫ int̄ quos aliq̄ etiam in igne ſunt torſi. vt Laurenti⁹: Eraſmus ⁊ hmōi. [⁊ non ē inuēta in me iniq̄tas] Hoc d̄t chr̄s qa nunq̄ peccare potuit. Dicit etiā in ꝑſona mēbrorū que lꝫ aliqn̄ peccauerint: tn̄ ꝑ chr̄m mūdati ī baptiſmo nō habuerūt talem iniq̄tatē vnde demeruiſſent talē mortē vl' ꝑſecutōes. Ut nō loquatur os meū] hoc ē: ſm̄ Caſſiodo. Nō eſt inuēta in me iniq̄tas adeo: vt ſaltem peccaſſem in lingua ꝓferendo v̄ba improperioſa ꝯtra [opera hominū] me ꝑſequentiū. ſicut ſolēt facere irati. Vel adeo etiam vt non loquat̄ os meū alia q̄cūq ocioſa q̄ ſunt opa hoīm. ſed ea tm̄mō que ꝑtinēt ad ſalutē ⁊ ad laudē dei [ꝓpter verba labioꝝ tuorū].ſ. que locut⁹ es ī lege ⁊ ꝓphetis vt ea implerē. Ego.ſ. chr̄s [cuſtodiui vias duras].ſ. paupꝛime vite ⁊ paſſiōis ac mortis. Et ſilr̄ eccl'ia cuſtodit pro chr̄o vias duras pn̄ie auſtere ac patientie in aduerſis. Ideoq vt poſſim ꝑſeuerare: dicit eccleſia fidelium orādo deum: Perfice greſſus meos].i. ꝓceſſus actionū mearū [in ſemitis tuis].i. in artis mādatis ꝑfectiōis euangelice implēdis. Nā ſemita arta via eſt ⁊ cōpēdioſa. ſic ſunt mādata euāgelica [vt nō moueantur].ſ. a via iuſticie declinādo [veſtigia mea] ſcꝫ q̄bus volo imitari chr̄m ⁊c̄. Ego clamaui] ſcꝫ in cruce dicit chr̄s. quia animā ſuam cū clamore valido in man⁹ patris cōmendauit [qm̄ exaudiſti me deus].ſ. vt reſuſcitares me a mortuis. Inclina aurem tuam mihi ⁊ exaudi verba mea] q̄ fundo ꝓ ſalute ſcꝫ mēbroꝝ. hoc eſt. fideliū eccleſie. Mirifica miſericordias tuas] h̄ eſt. fac miracula ꝑ apl'os meos ex tua miſcd̄ia declarādo fidei veritatē ad ſalutē hoīm. Ideo ſequitur. [q̄ ſaluos facis ſperantes in te] ſcꝫ chriſtianos. A reſiſtentib⁹ dextere tue].i. diuis operibus tuis quibꝫ reſiſtentes erant iudei ⁊ ꝑſecutores miracula demonijs attribuendo. Ab his ergo [cuſtodi me vt pupillā oculi] i. valde diligēter vt nō poſſint ꝑualere mihi ⁊ eccleſie mee. Sub vmbra alaꝝ tuarū ꝓtege me].i. meū corpus myſticū. hoc eſt eccl'iā ꝓtege in fide ꝯſeruādo quaſi ſub alis. ſic̄ gallina ꝓtegit pullos ſub alis a miluo. Umbra quippe fit ex corꝑe vmbrāte in luce ⁊ iō ſignificat fidem de chr̄i corꝑe.i. humanitate ⁊ luce deitatis in q̄ ꝓtegit̄ a deo ⁊ ꝯſeruat̄ eccl'ia tāq ſub alis. ſcꝫ miſcd̄ie ⁊ charitatis. ſiue iuſticie ⁊ veritatis [a facie impioꝝ].i. demonū ⁊ eius mēbroꝝ eccleſiā ꝑſequētiū. iđo dicit. [qui me afflixerūt] Nam. Inimici mei].ſ. iudei [aīam meam circūdederūt].ſ. q̄rēdo occidere me chr̄m [adipē ſuū cōcluſerūt] h̄ eſt. pinguē maliciā ſiue abūdantem firmauerunt ꝯcludendo in cōcilio ꝙ me ⁊ meos obſtinata mente: ⁊ abſq oīm miſcd̄ia ꝑſeq̄ntur ſemꝑ [os eorū locutū eſt ſupꝑbiam].ſ. ad confundendū me ⁊ irridendū blaſphemijs. d. Aue rex iudeoꝝ ⁊c̄. Et iterū. Si filius dei es deſcēde de cruce. ⁊ hmōi plurima. Proijcientes me] ſ. extra ciuitatē tanq latronē [nūc circūdederunt me].ſ. ad inſultandū in cruce. vel circūdederunt ne poſſim euadere [oculos ſuos ſtatuerūt declinare in terrā] ſcꝫ auertentes ne intenderēt in deū. ſed ſolum ad terrenū regnū d. Ne forte veniant rhomani ⁊ tollant noſtrū locū ⁊ gentē: ⁊ dei preceptum de nō occidendo īnocente chriſto nō curātes. Suſceperūt me ſicut leo ꝑatus ad predam].i. aperte. ⁊ cum nimia crudelitate tractauerunt me imponētes mihi portare crucem qn̄ ſuſceperunt dānatum a pilato [⁊ ſicut catulus leonis habitās in abditis] i. in occultis ꝯſilijs ſuis ꝑſecuti ſunt crudeliter meā fidem in diſcipulis quos lacerare decreuerunt. Et ideo exclamat Dauid in perſona chriſti orans ⁊ d. Exurge dn̄e] ſ. ꝑ oſtenſionē potentie tue [ꝑueni eum] ſcꝫ ꝓpl'm iudaicum frangendo eius intentū vel ꝓpoſitū [et ſupplanta eum] .i. cogitationes eoꝝ vel ꝯſilia. ſ. per rhomanos quod factum eſt. q̄ hoc ꝯſilio chriſtum occiderunt ne ꝑderent locū ⁊ gentem. Et tn̄ ꝑ occiſionē chriſti ꝑdiderunt qn̄ rhomani in vltionē mortis chriſti eos diſperſerunt ⁊c̄ [eripe animā meam ab impio] .i. a diabolo ne habeat ſuꝑ eā poteſtatē retinendi in limbo [frameā tuā].i. me ꝑ quem tanq ꝑ frameā debellaſti regnum iniquitatis. quia verbis chr̄i euangelicis vicia ſunt ꝯtrita. hāc inq frameā eripe [ab inimicis manus tue] .i. a iudeoꝝ malicia qua intēdunt me. i. meā fidem oīno ꝑdere tanq inimici man⁹ tue. i. operum miraculoſorū que tu feciſti in me. Nam his miracul' iudei inimici erāt. q̄ ea deprauare machinabant̄ ⁊ ꝑ̇ncipi demonioꝝ ⁊ nō deo attribuebant mēdacit̄. Domine a paucis] hoc ē a fidelibus diſcipulis qui protunc ſcilicet tempore chriſti in vita hac cōſtituti ſatis pauci erant [de terra] ſcilicet regni iudeorum [diuide eos]. id eſt diſperge in vniuerſas partes orbis [in vita eorum] id eſt ſic ꝙ q̄diu viuent non poſſint occidere fideles meos tanquā in captiuitate poſſi

ti romanoꝝ. vel in vita eoꝝ.ſ.mala qua demerent
ſic puniri. Et de abſconditis tuis adimplet⁹
eſt vēter eoꝝ .i.de occulto tuo iudicio ſatis abū
dauerūt in tpalibꝫ bonis q̄ ſepe ꝯcedunt malis. Ut
ſm Caſſiod.iſta abſcondita dei ſunt iudicia ei⁹ oc-
culta quibꝫ diſpoſuit mundū redimere ꝑ crucem ⁊
paſſionem chr̄i. Uenter iudeoꝝ eſt interna volun-
tas malicie eoꝝ. De abſcōditis ḡ dei conſilijs adim-
pletus eſt venter iudeoꝝ:dū deſideriū eoꝝ impletū
eſt in occiſione chriſti. Saturati ſunt filijs: et
diuiſerunt reliquias ſuas paruulis ſuis
ſcꝫ vt etiā poſt morte abundent eoꝝ poſteri in tēpo
ralibꝫ.q.d.ꝓpter hec tpalia obliti ſunt te deum. Ut
ſm Caſſiod.⁊ Honoriū:ſaturati ſunt iudei filijs q̄
ſunt: vt vſqꝫ hodie cernimus imitatores paternoꝝ
ſcelerum in ꝑfidia ⁊ odio contra chriſtum. et diui-
ſerunt reliquias ſuas paruulis ſuis: quando dixe-
runt:Sanguis eius ſuꝑ nos:⁊ ſuꝑ filios noſtros.
ꝓpter quod factum eſt vt vltio ſanguinis chr̄i ꝑ Ro
manos ad eoꝝ filios eſt deriuata:et eandē damna
tionē cū ſuis pr̄ibꝫ tanqꝫ reliq̄as hereditatū ſuarū
ꝓ obduratiōe ꝑcipiēt in futuro. Ego aūt .ſ.chri
ſtus:⁊ meū corp⁹ myſticū q̄d ē ecclia In iuſticia
apparebo in conſpectu tuo q̄d manifeſte fi-
et in iudicio finali ſatiabor cum apparuerit
gloria tua .i.omne deſideriū meum implebitur
in numero electorum videntiū: quia ego in te ⁊ tu
in me es ⁊c.

Pſalmus.xvij

Diligam te domie
⁊c. In hoc pſalmo Dauid gratias agit
ꝓ liberatiōe ab inimicis. Et per hoc figu
rat liberatio chriſti et eccleſie eius a ꝑſecutoribus.
Unde in ꝑſona eccleſie dicit Diligam te domi
ne fortitudo mea .i.q̄ dediſti mihi fortitudinē
contra inſultus aduerſarioꝝ. Nam dominꝰ fir-
mamentū meū .ſ.cōſeruādo in domo ⁊ refu
giū meū .ſ.in ꝑiculis ꝑſecutionū ⁊ liberator
meus. Deus meus adiutor meus ⁊ ſpera
bo in eū Protector meus ⁊ cornu ſalutis
mee .i.ptatem mihi dans vt ventilē hoſtes.i.de-
mones ad ſalutem meā ꝯſequendā ⁊ ſuſceptor
meus .ſ.ꝑ gratiā cum triumpho. Unde pro his
omnibꝫ Laudans inuocabo dominū ſcꝫ ꝓ
beneficijs laudans ⁊ ꝓ euaſione malorum inuo-
cando deum ⁊ ab inimicis ſaluus ero id eſt
ſpero ſaluari ſic faciendo. Circūdederunt me
dolores mortis Uox eſt eccl'ie:quā tp̄e diſcipu
loꝝ ꝑmitiue eccleſie circūdederūt dolores mortis.
q2 occidebant ꝓ fide ⁊ ꝑſeq̄bant vſqꝫ ad mortē. Et
ſi generaliter accipit:de quolibet iuſto poteſt dice-
re ſic: Circūdederūt me dolores mortis.ſ.per pecca
tum ꝑmoꝝ parentū quod demeruit mortem cor-
poralē ⁊ eternā ⁊ torrētes iniq̄tatis cōturba
uerūt me Torrētes ſunt aque q̄ rapti in ima vt
mare ipm deſcendūt. ⁊ ſignant om̄es gentes q̄ ra-
ptim eccleſiam ꝑſequētes ad inferna deſcendunt.
Dolores inferni circūdederunt me Hoc
dicit eccl'ia.q2 ꝑ peccata primoꝝ parentū demeruit
inferni penas vndiqꝫ circūdantes periculis ⁊ laq̄-
is dānationis in preſenti vita miſera exiſtentibus
Preoccupauerūt me laquei mortis hoc di-
cit:ad ſignificandū q̄ anteqꝫ naſceremur p̄occupa
uerūt nos laquei eterne mortis. hoc eſt: vincula
originalis peccati. In tribulatione mea inuo
caui dn̄m: ⁊ ad deum meum clamaui ſcilꝫ
ad p̄cauendū de malis hm̄oi. Et exaudiuit de
templo ſancto ſuo hoc eſt: de celo. vbi habitat
ꝑ gloriā vocē meam ſcꝫ ſua gratia liberādo me
ſcꝫ eccl'iam fidelium ⁊ clamor meus in ꝯſpe-
ctu eius introiuit in aures eius loquit de
deo more humano quo clamor petentis introire in
aures regis vel principis dicit:quando exauditur.
Cōmota eſt ⁊ cōtremuit terra ꝓ quo No-
tandū ſm Lyrā q̄ ſicut rabbi Salomon dr̄. Mo-
dus erat antiquoꝝ hebreoꝝ q̄ in ꝑticularibꝫ libe-
rationibꝫ ſolebāt facere mentionē de liberatiōe ſer-
uitutis egyptiace q̄ fuit generalis toti ꝓplo. ⁊ h̄ ptꝫ
in pluribus locis ſacre ſcripture. Et ideo hic Dauid
facit mentionem de liberatione filiorum iſrael ex
egypto ꝓ figura liberationis eccleſie ⁊ fidelium fa-
cte ꝑ chriſtū qui de diaboli ſeruitute liberauit ho-
mines. Et ideo pſalmiſta introducēdo de illa figu-
ra liberationis dicit. Cōmota eſt ⁊ ꝯtremuit terra.
id eſt habitantes in terra. vicꝫ propter plagas in e-
gypto factas a deo fundamenta montiū cō-
turbata ſunt quia tantus fuit ibi tunc tremor
coruſcationis ⁊ tonitruū q̄ videbant montiū fun-
damenta ꝯturbari ⁊ terra moueri. Ideo addit Et
cōmota ſunt qm̄ irat⁹ eſt eis .ſ.deus Aſcē-
dit fumus ſcꝫ vindicte manifeſte in ira eius
⁊ loquitur de deo ad modū irati hominis q̄ videt
ſpirare fumum ⁊ ignis a facie eius exarſit:
carbones ſuccenſi ſunt ab eo hec dicit.quia
ignis ⁊ grando mixta pariter ferebant ad punien-
dum illos. Inclinauit celos ⁊ deſcendit .ſ.ꝑ
effectum liberationis hebreoꝝ ⁊ punitionis egypti
orum ⁊ caligo ſub pedibus eius q2 fecit te-
nebras palpabiles in egypto tribus diebus Exo.x.
Et aſcendit ſuper cherubin ⁊ volauit .i.
velociter aſcendere fecit ex egypto filios iſrael. acſi
volaſſent. q2 oēs eadē die eduxit ſil'cū eſſet in nu-
mero maxio. Exo.xij. Unde ⁊ ſequit volauit ſu-
per pēnas ventoꝝ .i.celerrime in hoc ſubſidi
um fecit. Et poſuit tenebras latibulū ſuū
in circūitu eius tabernaculū eius hoc itel-
ligit de nube exiſtēte inter exercitū egyptioꝝ ⁊ fili-
os iſrael ſuꝑ mare rubrū q̄ erat obſcuriſſima ⁊ dē
ſiſſima ex ꝑte egyptioꝝ. ita q̄ nō poterant accedere
ad filios iſrael. Et in illa nube erat angel⁹: dn̄i ꝑſe

nam repreſentans Exo.xiiij. Ideo dicit latibulum
et tabernaculum eius [tenebroſa aqua in nu-
bibus aeris] q2 ex nubis denſitate fluebant plu
uie groſſe ad maius ſcz impedimentū egyptiorum.
Veruntñ q2 nubes illa ex pte filiorū iſrael illumi-
nabat noctez. Ideo ſubdit. Pre fulgure in cō-
ſpectu eius nubes] .i. tenebre nubis [tranſi-
erūt] ſcz ad alterā ptem ꝯ egyptios [grando et
carbones ignis] q2 ex illa nube circa vigiliam
matutinā facta ſunt fulgura. ꝓpter qḋ dixit. p̄ ful-
gure z tonitrua grandines z coruſcationes que ꝑ
carbones ignis deſignant. Vnde z ſubdit. Et in-
tonuit de celo dñs] ſcilicz ꝑ tonitrua immiſſa
[et altiſſimus dedit vocem ſuā] hoc eſt. vo-
cem vel terribilē ſonitum tonitruoꝝ [grando et
carbones ignis] id eſt coruſcationes ſubuerte-
tiaqz fulgura ſcz curruū z rotaꝝ egyptioꝝ. Et mi
ſit ſagittas ſuas] .i. fulminis ictus. ſicut ſagit-
tas emiſſas ſuꝑ egyptios [z diſſipauit eos: ful
gura multiplicauit z cōturbauit eos] ſcilz
intantū ꝙ voluerunt fugere. ſed fugientib9 occur-
rerūt aque opientes illos Exo. xiiij. Et apparu-
erunt fontes aquaꝝ] In fundo em̄ marꝭ ſunt
in aliquibus locis fontes aquarū qui non apparēt
niſi denudet̄ fundus maris. quod tunc fuit factuz
[z reuelata ſunt fundamenta orbiſterra-
rum] id eſt fundi maris. q̄ ſicut fundamenta do-
mus ſunt inferior pars orbiſterraꝝ. q2 terra eſt in-
fimū elementū. Ab increpatiōe tua domie:
ab inſpiratione ſp̄us ire tue] .i. a voluntate
tua q̄ vindictam in eos feciſti ꝓceſſerunt predicta.
¶ Myſtice vel ſpiritualiter ſicut ſupra tactū eſt.
Iſta liberatio filioꝝ iſrael figurauit liberatōez fi-
delium eccleſie ꝑ chr̄m factā de captiuitate diabo-
li. Idcirco de hoc exponēdo p̄dicta dicit̄ in littera.
Cōmota eſt z ꝯtremuit terra. i. terreni homines ſcz
cōmotione penitentie z ꝯuerſionis ad fidem de er-
rore: ꝑ predicationē chriſti z apl'oꝝ. In cuius ſignū
chriſto reſurgēte terra mota eſt z tremuit. ſicut etiā
ip̄o patiēte in cruce terra mota ē z petre ſciſſe ſunt.
vt patet in euangelio. et ſic fundamenta montium
conturbata ſunt z cōmota. i. corda ſuperboꝝ z ma-
gnorum regum. qm̄ iratus eſt eis. quia ꝑ predica-
tionem apl'oꝝ cognouerunt deum contra eos ira-
tum: ꝓpter idolatriam et peccata cōmiſſa aſcendit
fumus in ira eius. Fumus facit oculos lachrymā
ri. ideo ſignificat luctum penitentie z lachrymoſam
dep̄cationem pro eo ꝙ cōminationē ire dei contra
idolatras cognouerunt. et ignis charitatis a facie
dei id eſt a gratia z volūtate dei exarſit in eis. Car-
bones ſuccenſi ſunt. i. ipſi ardētes in deo facti ſunt
qui prius erant extincti ꝑ peccata. Item inclinauit
deus celos. id eſt altitudiuē potentie z ſapiētie ſue
humiliauit z deſcendit in carnem. Et caligo ſcilicet
mortis ſub pedibus eius. quia mortez calcauit in
glorioſa reſurrectione. Et aſcendit ſuper cherubin.
i. ſuper altiſſimos angelos. Volauit ſuꝑ inuiſibili-
um ventorum velocitatem. celeriter tranſcendens
omnes choros angeloꝝ. Item poſuit tenebras la-
tibulum ſuū. q2 in obſcuritate ſacramentoꝝ latet
dei gratia. z deus ip̄e in eucbariſtia ſub velamento
ſpecieꝝ in circūitu eius videt tabernaculuz eius. i.
eccleſiam electoꝝ ipſum laudantiū. Et eſt tenebro-
ſa aqua in nubibus aeris. i. in ꝓphetis. qui in ſcri-
pturis habent aquā doctrine obſcure in figuris et
enigmatib9 de chr̄o. quā pluunt ad noſtrā fructifi-
cationē in ſalutarib9 tanq̄ pluuias d̄ nubibus ae-
ris. i. celeſtis reuelationis que fecundant totā eccle
ſiam terreſtrem. Item p̄ fulgure nubes tranſierūt
in conſpectu eius. q2 in manifeſtatione glorie eius
fulgidiſſime: om̄es obſcuritates ꝓphetaꝝ per apo-
ſtolos z doctores ſunt elucidate. In q̄b9 ſunt gran
do obiurgationis duroꝝ cordiū. z carbones ignis
ardentis charitatis in deuz inflāmande. Intonu-
it de celo dñs ſcz in die pentecoſtes ſpiritūſanctum
repentino ſonitu in diſcipulos mittendo. Et altiſſi
mus. ſ. chriſtus in alto dextre dei patris cōſidens:
dedit vocem ſuam ſcilicz p̄dicationis verbum per
omniū linguarū voces de ſua fide euangelizanda.
Grando ſcz cōminationis ꝯtra incredulos de ſup-
plicio gehenne. Et carbones ignis. i. accenſio cha-
ritatis diuine facta eſt ꝑ p̄dicationē eorunde apo-
ſtoloꝝ z p̄dicatoꝝ. Et miſit ſagittas ſuas id eſt ver
ba penetrantia corda z vulnerantia in amore diui-
no ꝑ apoſtolos z diſſipauit eos: a cultura idolatrie
ſeparando fideles: z a vicijs extirpādo. fulgura ſcz
coruſcationis miraculoꝝ multiplicauit. z contur
bauit eos pre admiratione. et apparuerunt ſcz ꝑ to-
tum mundū: fontes aquarū baptiſmatis chr̄i eſſe
neceſſarios ad ſalutē. Et reuelata ſunt fundamen-
ta orbiſterraꝝ. hoc eſt: fidei ſacramēta occulta in ꝓ
phetaꝝ ſcripturis: que reuelata ſunt per apoſtolos
toto orbeterraꝝ: vt eccleſia eſſet ſuꝑedificata ſupra
fundamentū fidei apoſtoloꝝ: ꝓphetaꝝ: ſicut ſcribi
tur Eph. Sed hec vnde prouenerunt: niſi ab incre
patione tua domine interius operante et docente. z
ab inſpiratiōe ſpiritus ſancti qui inſpirat ire tue iu
dicia peccatoribus ſuꝑuenientia ꝑtimeſcere ne per-
eant in peccatis: ſed cōuertantur. Et ſic patet expo-
ſitio myſtica. ¶ Poſt hec p̄miſſa: cōſequenter Da-
uid in hoc pſalmo deſcribit ſuam liberationem fa
ctam diuina virtute a ſuis aduerſarijs: ad docen-
dum ꝙ ſuo modo figurātur ipſi fideles chriſti li-
berandi per chriſtum a ſuis perſecutoribus: vt ex
hoc deum laudent. Vnde dicit ſic: Miſit de ſum
mo] id eſt: de celo auxilium [et accepit me] vi-
delicet in ſuam protectionem [et aſſumpſit me
de aq̄s multis] id eſt de tribulatiōib9 mlt'ꝭ libe-
rauit me. Nā ꝑ aq̄s in ſcp̄tura ſepe intelligunt̄ tri-
bulatiōes: vt patet Eſa. viij. Adducet inq̄t dñs ſuꝑ
eos aq̄s multas regē Aſſyrioꝝ z exercituz eius zc.
Eripuit me de inimicis meis fortiſſimis:
et ab his qui oderunt me] Hoc dicit Dauid
de Saule: Siba: z Abſalone: ac illis adherentib9

Lqm̄ confortati ſunt ſuper me ſcꝫ quia ſunt
magne potentie ꝓpter multitudinē adherētē. Sed
quia littera de ipſo Dauid ſatis plane applicari pōt
Ideo hanc lr̄alem expoſitiōem ptranſeundo (pre-
terq̄ꝫ vbi difficultas videbit̄) volui pſalmi iſtā par
tem de figurato proſequi ſpūaliter. hoc eſt de fideli
bus eccleſie ꝑ chriſtuꝫ liberatis. Nam miſit de⁹ eis
de celo auxiliū ⁊ eos accepit in ꝓtectiōem: ⁊ aſſum-
pſit de multis aquis tribulationū: vt patet de mar
tyribus. Et eripuit ꝺ inimicis fortiſſimis tyrannis
Unde ſequit̄: **Preuenerunt me in die afflI-
ctionis mee** ſcꝫ inſidias preparando ad decipi-
endum per blandimenta ⁊ ꝓmiſſiones temporaliū
bonoꝝ in die afflictiōis martyrꝭ q̄s blādicijs nō cō
ſentiētes voluerūt afflictione cruciatuū ſuꝑare **Et
factus eſt dn̄s ꝓtector meus** .ſ. dando gra-
tiam ne ſeducerer blandiment ꝓſꝑitatū: nec deuin
cerer aduerſitate afflictionum ⁊c. **Et eduxit me
in latitudinem** .i. dilatauit me eccl'iam ꝑ totuꝫ
orbem. vl' de anguſtijs ꝑſecutionū eduxit in latitu
dinem ꝯſolationū in chriſto **Saluū me fecit qm̄
voluit me** .i. dilexit ⁊ elegit me. ſ. eccl'iam chriſti.
**Et retribuet mihi dn̄s ſm̄ iuſticiam me-
am** .i. ſm̄ opera iuſticie que feci **Et ſm̄ purita
tem manuū meaꝝ retribuet mihi** .i. ſm̄ q̄
illa opera pure ſine peccato exercui: ⁊ tandē caui in
ſua puritate ꝯſeruare: ne ꝑ peccatum mortificarem
ea. ideo ſequitur: **Quia cuſtodiui vias domi-
ni** ſeruādo omnia mādata **Nec impie geſſi a
deo meo** ſcilicꝫ declinando in peccata mortalia.
Qm̄ omnia iudicia ei⁹ in conſpectu meo
ſcꝫ ad meditandū penas impijs ⁊ p̄mia iuſtis pre-
parata: ac tentationes ꝓbandis ꝑmiſſas ordinatōe
diuina **Et iuſticias eius** .i. obſeruantiā leg ei⁹
Non repuli a me .i. non ꝯtempſi. **Et ero im
maculatus cum eo** .i. ſine pctō ꝑmanebo i ad-
heſione eius ꝑ copulatiōem charitatis. **Et obſer-
uabo me ab iniq̄tate mea** videlicet cauendo
a recidiuo iniquitatis mee quā prius fecerā in ido-
latrando ⁊ peccando ⁊c. **Et retribuet mihi do
minus ſm̄ iuſticiā meā ⁊ ſm̄ puritatē ma
nuū meaꝝ** Exponat̄ vt ſ. Ꝙ aūt ſic repetit pſal
miſta hoc dictū i h̄ pſalmo: nō vacat a myſterio. q̄a
de⁹ retribuet ſuis etiā in p̄nti ꝑ gr̄am ⁊ etiā in futu
ro ꝑ gloriam. ꝓpter q̄d in hoc ſcdō v̄ſu addit **In cō
ſpectu oculoꝝ eius** .i. in futura gloria vbi eri-
mus ante cōſpectū dei ⁊ videbim⁹ eū facie ad faciē
Cum ſancto ſanctus eris Hic dirigitur ver
bum ꝓphete in perſona eccleſie loquentis ad ipſuꝫ
deum ſm̄ Lyram ⁊ doctores: vt ſit ſenſus: Tu de-
us **Cū ſancto ſanctus eris** ipm̄ effectiue ſan-
ctificans ⁊ in ſanctitate augmentans **Et cū inno
cente innocens eris** ipm̄ in inocēcia ꝯſeruās.
Et cum electo elect⁹ eris quia ſicut tu hoīeꝫ
eligis ad vitā eternam: ita ipſe electus homo eliget
te deum pre oīb⁹ eligēdū ⁊ amādū **Et cum ꝑuer-
ſo ꝑuerteris** .i. qui ꝑuertit̄ a te ad peccatū: et in
eo ꝑſeuerādū. Tu illi iuſto iudicio ꝑuerſitatem ſe-
ctari ꝑmittes ⁊ cōtra eum ꝑuerteris ad damnādū.
Quoniam tu populū humilē .i. chrianuꝫ ſe
humiliantē ad penitentiam **Saluum facies: et
oculos ſuꝑboꝝ humiliabis** Iaco. iiij. Deus
ſuꝑbis reſiſtit: humilib⁹ aūt dat gratiam. **Quoni
am tu illuminas lucernā meā dn̄e** hoc Da
uid dicit de ſuo intellectu naturali. Nam lucerna
eſt lumen in teſta vel in cera aut hmōi. et ideo lumē
naturale intellectus humani in carne terrea poſiti
bene dicitur lucerna quam deus illuminat lumine
gratie ſue illud illuſtrando: ⁊ eius tenebras errorū
ac viciorū depellendo. Orat ergo ſuper hoc: dicēs.
Deus meus illumina ſcilicꝫ lumine gr̄e **Te-
nebras meas** .ſ. viuificando opera meritoria ꝑ
peccatū extincta. Sed ſpiritual'r ꝑ lucernam in ec-
cleſia ſignificātur doctores: verbo ⁊ exemplo illu-
minantes eccl'iam. Et ſic eccl'ia orat deum vt ꝑ eos
illuminet tenebras ſuas. i. ſimplices ignorātes et in
tenebris viciorum exiſtentes: vt illuminentur luce
recognitionis ⁊ penitentie ac fidei formate. **Quo-
niam in te eripiar a tentatione** ſcilicꝫ dia-
boli **Et in deo meo tranſgrediar murum**
id eſt fortaliciū diaboli confringendo ipm̄. quia ſi-
cut Dauid in deo ſperans cepit fortaliciū Jebuſeo-
rū muratū in hieruſalē: vt ſcribit̄. ij. Reg. v. Et etiā
plures ciuitates muratas aduerſariorū. Sic fide-
les eccleſie ſpūaliter capiunt ⁊ tranſgrediuntur for
talicia demonū quādo obſtacula ſalutis dirūpunt
vel tranſgrediuntur in oꝑando bonum viriliter cō
temnēdo carnis ⁊ mundi deſideria ⁊ illecebras ⁊c.
Deus meus impolluta via eius id eſt lex
diuina ⁊ p̄cipue euangelica que non ꝑmittit aliq̄d
malum. ſicut lex moyſaica ꝑmittebat vſuras cum
extraneis et repudij libellum ꝓpter maius periculū
euitandum. **Eloquia domini igne examina
ta** .i. ſpūſancto probata ſicut metalla mūda in for
nace **Protector eſt** .ſ. ipſe deus **Omniū ſperan
tiū in ſe** **Quoniam quis deus preter do-
minū: aut quis deus preter deum noſtꝝ**
quaſi di. nullus. Hic trinitas in diuinis inſinuat̄.
Nam quis deus ſcꝫ pater p̄ter dominū omnipoten
tem factorē celi ⁊ terre. Aut quis deus preter deum
noſtrum: hoc eſt preter filium dei: qui eſt noſter per
noſtre carnis aſſumptionē. Et ꝺ ſpiritu ſancto ſub-
ditur ſtatim **Deus** ſcilicꝫ ſpirituſſanctus **Qui
p̄cinxit me virtute** ſcꝫ roborando contra oēs
hoſtes tam inuiſibiles q̄ꝫ viſibiles. vicꝫ ꝑſecutores
homines **Et poſuit imaculatam viam me-
am** ſcilicet p̄cauendo a peccatis. **Qui perfecit
pedes meos tanq̄ꝫ ceruoꝝ** .i. ad velocit̄ cur-
rendum in inſequendo hoſtes. hoc eſt: demones ꝑ
predicationem euangelij in toto orbe. quod patet
in apoſtolis qui ſicut cerui velociſſimi cucurrerūt
ad predicandum vbiq̄ꝫ chriſti euangelium **Et ſu-
per excelſa ſtatuens me.** id eſt: ſuper mun-
di reges et imperatores: qui obedierunt eccleſie.

Pſalmus.XVII.

Qui docet manus meas ad ꝓeliū ſcilicet
contra diabolū ⁊ mundū ac carnē q̄s manib⁹.i.opi
bus bonis debeo vincere. Et poſuiſti vt arcum
ereū brachia mea dādo fortitudinē ꝯſtātie in-
flexibilis. Et dediſti mihi ꝓtectionē ſalutis
tue q.d.fortitudo mea parū poſſet: niſi protectio
tua adeſſet. Et dextera tua ſuſcepit me .i.fili⁹
dei in dextera p̄ris ſedēs ⁊ ꝑ quē oīa oꝑatur.ipe ſuſ-
cepit me ſpāl'r eligēdo. Et diſciplia tua corre
xit me in finē .i.tempalis correctio tribulatōis
purgauit me vt ſim apt⁹ in finē debitū beatitudīs
eterne. Et diſciplina tua ip̄a me docebit .ſ.di
rigēdo ad vita ꝑ fidei ꝑſeuerantiā. Vexatio eñ da
bit intellectū ⁊c. Et ſic diſciplina diuine correctiōis
corrigit defect⁹ ⁊ docet ꝓfectū. Dilataſti greſ-
ſus meos ſubt⁹ me: ⁊ nō ſunt īfirmata ve-
ſtigia mea. Hoc dicto ſimilitudo tracta eſt ex h̄
ꝙ qñ pedes hoīs ſunt ꝯſtricti tūc facil'r cadit ⁊ ve-
ſtigia infirmanī. ſʒ qñ ꝯueniēter greſſus libere di-
latanī: veſtigia nō infirmanī. Senſus ḡ hui⁹ dicti
eſt. ꝙ antea fui ꝯſtrict⁹ cōpedib⁹ deſiderioꝝ carna-
liū ſubt⁹ ſerpentiū. ſʒ iam dilataſti greſſus meos in
charitate ꝑfecta ne cadā a veſtigijs imitatōis chr̄i.
Perſequar inimicos meos ⁊ ꝯp̄hendā il-
los Aug. Perſequar inimicos. h̄ eſt carnales af-
fectus meos: q̄ militāt aduerſus aīam. ⁊ cōprehen-
daʒ illos ſcʒ redigēs in ſeruitutē rōni. Et nō ꝯuer
tar donec deficiāt hoc eſt: non dimittā eos ca-
ſtigare donec ſint debite mortificati. Cōfringā
illos exercitatiōe virtutū. nec poterūt ſtare
ꝑualendo cōtra aīaʒ: ⁊ ducēdo in lege peti. cadēt
ſubtus pedes meos .i.ſub affectib⁹ bonis: qui
bus aīa mouetī: ſicut corpus pedib⁹. Item iſti duo
verſus aliter poſſunt accipi vt dicat eccleſia. Perſe
quar inimicos meos.i.incredulos.ꝑſequar per pre
dicatores chr̄i: ⁊ cōprehendam eos in fidei vinculis
⁊ non cōuertar ab eoꝝ tali ꝑſecutione donec defici-
ant ab infidelitate. ⁊ confringā illos ſignis ⁊ mira-
culis nec poterunt ſtare in via erroris. cadēt humi-
liati ſubtus pedes meos: quia ſubijcient ſe ſancte
eccleſie. Sequitur. Et precinxiſti me ſcʒ tu de
us virtute ad bellū .ſ.dādo virtutē reſiſtendi
contra tētatiōes. Et ſupplātaſti inſurgētes in
me h̄ eſt: ꝑſecutores meos ſubt⁹ me h̄ eſt ſub-
ijciendo mihi eos in fide. Et inimicos meos .i.
demōes ⁊ hoīes malos ac hereticos. dediſti mi-
hi dorſum .i.fugaſti a me vel corā me. Naʒ q̄ fu
git: dorſum vertit ei a q̄ fugit. Et odiētes me ſcʒ
eccleſiā chr̄i.hoc eſt iudeos. diſꝑſiſti ſcʒ per orbē.
Clamauerunt ſcʒ iudei in obſidione Hierl'm
ꝑ rhomanos. nec erat qui ſaluos faceret: ad
dn̄m deꝑcantes in tēplo ꝑ orationes et ſacrificia
nec exaudiuit eos. Et cōminuam eos vt
puluerē ante faciē venti hoc eſt: diſpergā eo-
rum multitudinē ꝑ orbē. ſic vent⁹ diſꝑgit pulueres
comminutos. Et idem hic reperit quod prius dixe
rat ſcʒ odientes me diſperdidiſti: ſicut ſolet fieri in
canticis: ꝙ idem repetitur frequenter. Vt lutum
platearū delebo eos hoc eſt: cōculcabiles tan-
q̄ʒ vile lutum inter gentes faciam eos: delendo de
terra eoꝝ. Hec aūt dicit eccleſia non proprie de ſe-
ipſa: quaſi ipſa fecerit hec iudeis. ſed membrū loq̄-
tur in capite ſeu in ꝑſona capitis quod eſt chriſtus
qui diuina virtute hec fecit iudeis in vltionem ſan
guinis chriſti ⁊ diſcipuloꝝ ſuorum a iudeis occiſo
rum: in vindicando per romanos tanq̄ʒ per inſtru-
mentū punitionis. Tandē ſequitī: Eripies me
de contradictōib⁹ populi ſ.ꝑfidi ⁊ hereticoꝝ
rū ac iudeoꝝ q̄ ꝯtradicūt mihi.ſ.eccleſie chriſti. Et
hoc fieri cepit a tempore Cōſtantini q̄ ſub pena gra
ui ꝓhibuit iniuriam fieri chr̄ianis ⁊ eccleſie chriſti.
Conſtitues me in caput gentiū id ē rectorē
gentiū. Vel hoc d̄r ſm Lyrā in expoſitione morali:
quia Conſtantin⁹ dimiſit vicario chr̄i Romā q̄ fu-
it caput mundi. Populus quē non cognoui
ſeruiuit mihi .ſ.poſtq̄ʒ conuerſus eſt mundus
ad fidē chriſti. in auditu auris obediuit mi-
hi hoc eſt p̄ceptis eccl'ie. Filij alieni id eſt ma-
li chriſtiani: q̄ alieni dicunī: non mei. quia alienum
hoc eſt diabolum imitanī morib⁹. mentiti ſunt
mihi ſcʒ ꝓmiſſionē in baptiſmo factam trāſgredi-
endo. filij alieni inueterati ſūt .ſ.diutina cō-
ſuetudine peccandi. Et claudicauerunt a ſemi
tis ſuis .i.a p̄ceptis euangelicis. Hec p̄dicta loq̄
tur Dauid ad l'ram quidem de ſeipſo: quem de⁹ cō
ſtituit in caput: hoc eſt in regem: omnib⁹ ꝑſecutori
bus ⁊ inimicis deuictis. cuius dominium extendit
etiam ad alias gentes idolatras que erāt in circūi-
tu iudee: vcʒ philiſteos: amonitas: ⁊ ceteros quos
Dauid non cognouerat noticia approbatiōis ꝓpter
idolatriā eoꝝ: qui etiā iurauerūt ſibi ſeruire ⁊ obe-
dire. ſed poſtea ipſo Dauid decedente declinauerūt
ab obedientia ſuoꝝ ſucceſſorū tempore Roboā et
alioꝝ ſequentiū. Et ſic mentiti ſunt: non ſeruando
q̄d iurauerant ⁊c. Sed Dauid in ſpiritu intellexit
hec ⁊ p̄dixit in figura futuꝝ ſtatuʒ eccl'ie chr̄i iuxta
p̄dictam expoſitiōem. Proinde laudando deū pro
hmōi beneficijs ſibi collatꝭ: et eccleſie ꝑ chr̄m confe
rendis: qm̄ hec ideo narrauit vt deum magnificet:
ſubdit Viuit dn̄s quia eſt vita per eſſentiaʒ. Et
benedictus deus meus .ſ. ex beneficijs ſuis.
Et exaltetur deus ſalutis mee hoc proprie
accipitur de chriſto qui eſt autor eterne ſalutis oīm
electoꝝ. q.d. laudetur ip̄e ſaluator chr̄s qui lʒ mor-
tem pati ſit venturus: tamen reſurgens a mortuis
non morietur in eternum. quia eſt ipſe deus viuēs
et benedictionem gratie ac ſalutis eterne conferens.
Deus qui das vindictas mihi ſcʒ de ꝑſecu-
toribus: vt ſupra dictum eſt. Et ſubdis popl'os
ſub me liberator me⁹ de inimicis meis ira
cundis et patet ſententia ex predictis. Et ab in-
ſurgentib⁹ in me .i. ꝯtra me. exaltabis me
ſcʒ dado victoriā. a viro iniq̄ eripies me h̄ ꝓ-
prie d̄r i ꝑſona eccl'ie: q̄ ſic loq̄t: ab inſurgētib⁹ i me. h̄.

ab hereticis in medio eccleſie pullulātibꝫ exaltabis me.ſ.eccleſiam in cōuincendo omnes falſitates errorꝝ per fidei ⁊ eiꝰ elucidatiōis veritatē ⁊c̄. ſequitur: A viro iniq̄ eripies me.ſ.eccleſiā. Uir iniquꝰ eſt antichriſtus q̄ dr̄ hō pcti ⁊ iniq̄tatꝭ .ij. Theſ.ij. qui erit ꝑnceps oīm ꝑſecutorꝝ eccl'ie ⁊ hereticorꝝ: quē interficiet chr̄s ſpiritu oris ſui: vt dr̄ ibidē. et ſic liberabit eccleſiam ⁊ exaltabit. qꝛ tūc oēs iudei ⁊ alij infideles q̄ inſurgūt nunc ꝯ eccl'iam: cōuertent̄ ad fidem chr̄i detecta falſitate antichr̄i. Propter ea ſ. q̄ dicta ſunt confitebor tibi in natiōibꝫ dn̄e ſcꝫ laudando te in ꝯuerſione oīm nationū. In iſtis pſalmis q̄ facti ſunt a Dauid in ſpūſctō: in q̄bꝫ pſalmis iam eccl'ia laudat deū decātādo. ꝓpter q̄d ſubdit Et nomi tuo pſalmū ſ. factum a Dauid ⁊ ſctis ꝓphetꝭ dicam ſ. cātando vel orādo in eccleſia ſctā (chr̄ianorꝝ ꝑ ora) Magnificans .i. qui es magnificans ꝑ miracula ſalutes regis eiꝰ id eſt ſalutis oꝑa facta ꝑ regem chr̄m: q̄ eſt rex eius. ſcꝫ eccleſie ſancte. Et faciens miſcdiam chriſto ſuo dauid qui dicitur chriſtus. i. vnctꝰ in regnū iſrael: cui deus fecit miſericordiam in ꝑdictis bn̄ficijs collatis ⁊ hmōi Et ſemini eius id eſt filijs eius ꝑcipue ſpūalibus qui fidem ⁊ opera bona Dauid imitantur. hoc eſt chr̄iano poplo Vſq; in ſeculum .i. in eternum.

Pſalmus.xviij

Celi enarrant gloriam ⁊c̄. In hoc pſalmo dauid gratias agit de incarnatōe chr̄i ⁊ ꝓmulgatiōe euangelij in mundo ꝑ apoſtolos ad ſalutem hominuꝫ: dicens ſic: Celi enarrant gloriā dei: et opera manuū eius annunciat firmamentū Nota ꝙ ſm Lyrā: celi. i. ſphere celeſtes: enarrāt. ſ. hoībus. i. patēter oñ dūt ſua magnitudīe ⁊ pulcritudine diuine potētie magnitudinē ⁊ ſapiētie in hoc ꝙ tā magna ⁊ pulcra deꝰ creauit. ⁊ ſuo modo oꝑa manuū dei annunciat firmamentū .i. ſphera octaua in q̄ ſunt ſtelle fixe. qꝛ cū videamꝰ ī firmamēto tot innumerabiles ⁊ pulcras ſtellas: agnoſcimꝰ ꝙ mlt'a pōt deus oꝑari ⁊ innūerabilia in mōdo q̄ potuit tot facere in celo. Sed ſpūal'r celi ſunt angeli ciues celici. ⁊ etiā apl'i quorꝝ ꝯuerſatio erat in celis: Phil'.iij. Et ideo celi nomīant̄: tanq̄ꝫ a ciuitate celeſti quā mente inhabitant. ſicut rome habitātes dicunt̄ romani. et q̄d faciunt: dr̄ roma feciſſe illud. Hi celi. i. angeli enarrauerūt gl'iam dei: q̄ñ in chr̄i natiuitate angeli laudantes dixerunt Gl'ia in excelſis deo ⁊c̄. Et apl'i ꝑdicantes gl'iam reſurrectionis chr̄i enarrauerunt gl'iam dei ⁊c̄. Deniq; firmamentū eſt eccl'ia dei firmata ſuꝑ firmā petrā chr̄m in q̄ ſunt multe ſtelle. i. doctores illuminantes mōm: q̄ oēs ꝯcordit̄ annūciant oꝑa myſteriorꝝ chr̄i q̄ fecit: naſcēdo: ꝑdicādo: miracula faciēdo: patiēdo: moriēdo: reſurgēdo ⁊c̄. Item chr̄i gl'iam ſtella q̄ apparuit magꝭ annunciauit in oꝑe incarnatiōis. Dies diei eructat verbū: ⁊ nox nocti indicat ſciam Ad l'ram hoc dr̄. qꝛ dies heſternꝰ hodierno: ⁊ hodiernus craſtino Et ſic ꝯſequenter ꝯtinuando trāſmittit iubar ſolis q̄ſi eructaret ꝟbum gl'ificandi deū apud hoīes pro tali ſerie dierꝝ. quibꝫ cōtinuatis vicibꝫ vidēt pulcra q̄q; corpora in mōdo. Et ꝯſimil'r nox hodierna nocti craſtine. ⁊ ſic de alijs indicat ſcientiā. i. noticiam lune ⁊ ſtellarꝝ q̄ in nocte apparent clariꝰ: vt ex his homines mira dei oꝑa cōſpiciāt ⁊ deū laudent. Sed ſpūal'r ꝑ diē figurat̄ chriſtiana fides noue legis: in qua lege eſt veritas reuelata. Uñ Ro.xiij. Nox ꝑceſſit. ſ. ve. le. dies aūt aꝓ: opinpinq̄uit. ſ. noue legꝭ. hec dies eructat ꝟbum incarnatū ꝑdicando diei. i. populo ſpūali in chr̄o credenti: q̄ chr̄s ē ſol iuſticie. Nā ſicut dies ē latio ſolis ſuꝑ nr̄m hemiſpherium: vt ait ph̄s: Sic fides noue legꝭ orto chr̄o eſt illuminans ſuꝑ mētē nr̄am in dei cognitiōe. Deniq; ꝑ noctem figurat̄ ſm apl'm vbi ē. vt etiā dr̄ Amb. veterꝭ legis ſcia q̄ in obſcuritate figurarꝝ ⁊ enigmatum ac ꝓpheciarꝝ velando: locuta eſt de chr̄o. Et ſic ſenſus eſt ꝙ nox nocti. i. ꝓphetia vel ſcꝑtura veteris teſta. nocti. i. populo iudeo ſuccedēti ſm generatiōes indicat ſciam de chr̄o. Non ſunt loq̄le neq; ſermones quorꝝ non audiantur voces eorū hoc eſt: non ſunt loquele quarūcūq; linguarꝝ diuerſarꝝ ꝑ quas nō poſſit audiri talis vox celorꝝ: eoꝙ oībus gentibꝫ ꝑdicta d̄ celeſtibꝫ materialibꝫ: dieq; et nocte ac curſu cōi eorꝝ ſūt manifeſta. Ita ſpūal'r q̄ñ chr̄s miſit apl'is ſpm̄ſctm̄: non fuerūt loq̄le linguarū q̄rūcūq; gentiū q̄n in eis ꝑdicarēt chr̄m. q̄a omniū linguarū noticiā habuerunt. Sed quare ſic ponit̄ ſcripture l'ra Non ſunt loq̄le neq; ſermōes quorꝝ non audiant̄ voces eorum. Nam potiꝰ debuiſſet poni ſic: Non ſunt loq̄le neq; ſermones q̄bus non audiant̄ voces eorꝝ. i. apoſtolorꝝ tanq̄ꝫ celorū: Reſpōdet̄ ſm Honoriū ꝙ hoc preceſſit ex inde: qꝛ greci ablatiuo caſu non vtunt̄. ſed ꝓ eo vtuntur genitiuo caſu: vt etiam dr̄ Mgr̄ in gloſ ſuꝑ pſ. xj. ſuꝑ illud ꝟbum Purgatū terre. i. a terra. Unde q̄ꝫuis in hebreo ſic habeat̄: Non ſunt loquele neq; ſermones quibus non audiant̄ ⁊c̄. tamen grecus pro ablatiuo ſcꝫ quibus: poſuit genitiuum. ſ. quorꝝ. ⁊ noſtra latina tranſlatio in hoc ſequitur morē grecorū a quibꝫ accepta eſt. In omnē terram exiuit ſonꝰ eorꝝ: et ī fines orbis terre ꝟba eorꝝ Hec dicit pſalmiſta ꝓphetando de ꝑdicatiōe apoſtolorū chriſti. quia miſſo ſpūſancto ī eos: in oēm terrā exiuit ſonꝰ ꝑdicatōis eorꝝ. ⁊ in fi. orbis terre. Et hoc ſm Lyram oſtendit̄ clarius ſic. Quoniā viuēte adhuc beato Petro apoſtolo: chriſti fides predicata ē vſq; in Franciam: que eſt in vltimo climate ꝟſus occidentem. Unde et Senonis fundata eſt (inquit) eccleſia in nomine beati Petri viui. quia ipſo viuente conſecrata eſt: que eccleſia dicitur adhuc ſteriſ

ſe ꝛ in ea ſe pluries fuiſſe: teſtať idē Lyra in variȷs
paſſib⁊ poſtille ſue. Cū igiť diſcipuli exierūt de hie-
ruſalē ad publicādū euāgeliū ꝑ orbē vniuerſum ad
ꝓceptū chꝛi dicentꝭ Act.j. Eritis mihi teſtes ī hie-
ruſalē ꝛ Samaria ꝛ vſq; ad vltimū terre. Ideoq;
ſequiť (inq̄t Lyra) ꝙ ſicut euangeliū ꝓdicatū ē ad-
huc viuente btō Petro vſq; ad vltimu; terre ꝟſus
occidentē: vt ꝓdictū eſt: Ita intelligendū eſt ꝙ.ſ.ꝓ-
dicatū ꝛ publicatū fuerit ꝓ tūc vel circa ꝟſus alias
ꝑtes mōi vſq; ad vltima climata. qđ notať dicēdo:
vſq; ad vltimū terre. In ſole poſuit taberna-
culū ſuum: ꝛ ipſe tanq; ſponſus ꝓcedens
de thalamo ſuo] Iſtō Dauid dixit ꝓphetice ꝓ-
nūciando ꝑ ſole: ipām btām ꝟginē Mariā q̄ dꝛ ſol
ꝓpter plenitudinē lucis gr̄e fulgida oim ſplendoꝛe
ꝟtutū. In hoc ſole poſuit deus tabernaculū ſuum.
q: in ea habitauit nouē menſibus ſicut in taberna-
culo quod eſt tentoꝛiū militantiū. q̄a ad vitā iſtam
veniebat in qua eſt militia ꝯtra hoſtes. Et ipſe de⁹
eſt factus tanq; ſponſus in virginis vtero. q: aſſū-
pſit humanā naturā in ſponſam. Et ſic in ea natu-
ra naſcens ꝓceſſit de thalamo ſuo. hoc eſt de vtero
virginali: qui thalam⁹ diciť ſm Aug. q: thalamus
eſt dom⁹ vbi ſpōſus ſponſe copulať. In vtero autē
ꝟginis ſpōſus.ſ. de⁹ copulauit ſibi hūanā naturam
in chꝛo. ꝓpter q̄d eccl'ia hūc pſalmū in officio beate
virginis cantat ſequiť Exultauit vt gigas].i.
ſicut foꝛtiſſimus homo ceteroꝝ ꝟturē tranſcēdens
[ad currendā viam] ſcilicet vite pn̄tis velociť
et ꝓmpte obediēdo deo patri vſq; ad moꝛtem. ſicq;
exultauit in ꝑficiēdo opere noſtre ſalutꝭ [a ſum-
mo celo egreſſio eius].i. a patre qui habitat in
ſummo celo.ſ. empyreo. [ꝛ occurſus eius vſq;
ad ſummū eius].ſ. in aſcenſione ad dexterā pa-
tris [nec eſt qui ſe abſcondat a caloꝛe eius]
hoc eſt ab ardoꝛe charitatis chꝛi que ſe extendit ad
oēs quantū eſt de ſe. Vn̄ Lu.xiȷ. dicit: Ignem veni
mittere in terrā: ꝛ q̄d volo niſi vt accēdať: Conſeq̄n-
ter deſcribit euangeliȷ publicationē di. [Lex dn̄i]
ſc; euangelica [imaculata].i. ſanctiſſima: nullū
pctm̄ admittēs [cōuertens aīas].i. mot⁹ aīe
interioꝛes oꝛdinans in deum. Lex aūt vetus ꝓhibe-
bat manū: nō animū. vt patet Mat.v. Audiſtꝭ q̄a
dictū eſt antiq̄s Non occides. Ego aūt dico vobis:
Oīs qui iraſciť fratri ſuo ꝛc. [teſtimoniū dn̄i]
hoc eſt euangeliū: quod ꝑ miracula diuinit⁹ eſt at-
teſtatū [fidele] quia implet q̄d ꝓmittit: in ducen-
do ad vitam btām obſeruatoꝛes. q̄d lex vetus nō fa-
ciebat [ſapientiā pꝛeſtans ꝑuulis].i. humi-
lib⁊. vt patet de apl'is ꝛ diſcipulis chꝛi: q̄ oīm habe-
bant ſciam infuſam ꝑ ſpūmſcm̄. Iuſticie dn̄i re-
cte].i. conſilia euāgelica cōem iuſticia; excedentia
[letificantes coꝛda].ſ. in conſolatōe ſpūſſancti
[pꝛeceptū dn̄i lucidū].i. lucida ꝛ reuelata ve-
ritate traditū euangeliū [illuminās] ocl'os.ſ. mē-
tis ad ſciendū agenda ꝛ cauenda. Timoꝛ domi-
ni ſanctus] hoc ē timoꝛ filialis obediētie ac reue-
rentie [ꝑmanet in ſeculum ſeculi] q: ꝑmanet
etiam in btitudine eternal'r: quo ad hos act⁹.ſ. obe-
dientie ꝛ reuerētie [iudicia dn̄i].i. ſententie a do-
mino date in euāgelio q̄s iudicauit chꝛs obſeruari
[vera].i. nulla falſitate admixta [iuſtificata ī
ſemetipſa] q: ꝯtinet manifeſtā iuſticiam. Deſi-
derabilia ſuꝑ auꝝ ꝛ lapidē pꝛecioſu; mul-
tū].i. ꝓferēda oib⁊ diuitȷs mōi [et dulcioꝛa ſu-
per mel ꝛ fauum].i. ꝓferenda oib⁊ delectabili-
bus. Etem ſeruus tu⁹].i. bon⁹ chꝛian⁹ ꝛ pꝛeci-
pue in ſtatu ꝑfectōis poſit⁹ q̄ teneť etiā ad ꝯſilia [cu-
ſtodit ea].ſ. opere implēdo [in cuſtodiēdis il-
lis retributio multa].ſ. erit in celeſti ꝓmio ſm
diuerſitatē ꝛ multitudinē meritoꝝ. Sed qm̄ hō in
obſeruantia ꝯſilioꝝ euāgelicoꝝ pōt deficere de fa-
cili abſq; hoc ꝙ auertať: Idō ſubdit Delicta q̄s
intelligit:] q.d. nullus: ꝑfecte q̄ ad oīa cogitatio-
nis ꝛ locutiōis ac opis cōmiſſa vel omiſſa Idō [ab
occultis meis mūda me dn̄e].ſ. remittendo.
[et ab alienis parce ſeruo tuo].ſ. que poſſent
occaſional'r in me retoꝛq̄ri vl' iputari. Si mei].ſ.
defect⁹ ꝓdicti ꝛ reatus vel mei mot⁹ ſenſuales [nō
fuerint dn̄ati].ſ. ſuꝑ meā animā [tūc imacu-
latus ero].ſ. coꝛam deo: ac ī mea ꝯſcia [ꝛ emun-
daboꝛ a delicto maximo] hoc eſt a moꝛtali cri-
mine: cui debeť maxima pena.ſ. infernalis ꝛ eterna.
Et erunt vt cōplaceant eloq̄a oꝛis mei].i.
oꝛatiōes mee vocales: ꝛ diuine laudes dicende per
me [et meditatio coꝛdis mei] id ē: interne affe-
ctiones ꝛ ſancte cogitationes [in conſpectu tuo
ſꝑ Dn̄e adiutoꝛ meus ꝛ redemptoꝛ me⁹]
ſc; q̄ redemiſti ſanguine tuo.

Pſalmus.xix.

Exaudiat te domin⁹

ꝛc. In hoc pſalmo Dauid docet oꝛādo pu-
gnare cōtra aduerſarios vel infideles. ꝓ-
pter quod ſm Lyram myſtice eſt oꝛatio eccleſie pꝛo
chꝛiſtianis pꝛocedentibus ad bellum contra inimi-
cos fidei vel iuſticie. Et cum hoc pſalmus iſte tan-
git dignitatem chꝛiſti tam ſacerdotalem q; regalē.
quia per chꝛiſti confeſſionem oꝛatio reddiť magis
exaudibilis. Dicit ergo Exaudiat te domin⁹]
ſc; exercituū celeſtiu; ꝛ terreſtriū ꝛ omniū [in die
tribulationis].i. belli vel aduerſitatis: dādo ti-
bi victoꝛiam contra hoſtes tam viſibiles q; inuiſi-
biles: hoc eſt demones [pꝛotegat te nomē dei
Iacob] id eſt virtus diuini nomis pꝛo te inuoca-
ta. Unde h nominať deus ipſius Iacob qđ interꝓ-
tatur ſupplantatoꝛ: ad ſignificandu; ꝙ virtute no-
minis dei ſupplātare poſſit inimicos: ſic̄ ꝛ Iacob fe-
cit ꝛc̄. Mittat tibi auxiliū de ſancto].i. ex me-
rito chꝛiſti qui eſt ſanctuſſanctoꝝ [et de ſion tu-
eatur te].i. ꝑ meritum eccl'ie militantis ꝛ trium-
phantꝭ que deſignatur per ſion quod interpꝛetatur

ſpeculatio: q: ecclia ſpeculatꝛ deū h per fidē ⁊ i celo tandē ꝑ ſpeciem. Memoꝛ ſit omnis ſacrificij tui id eſt ꝓ te oblati. Et holocauſtū tuū pingue fiat .i. deo placitū ⁊ acceptum. Et loquitꝛ de deo more hoim qbꝫ pinguedie ꝯdit⁹ cibꝫ magis ſapit ⁊ placet. Nota aūt ꝙ Dauid dicit hec ſm ritū veterꝭ teſtamenti in quo offerebantꝛ deo ſacrificia ⁊ holocauſta totaliter ad honorē dei incēſa ⁊c. Nam et ſm Lyrā pſalmū hūc fecit Dauid ad victoriā impetrandū pro exercitu ſuo ꝯtra Abſalon pugnaturo: ipſo Dauid in caſtris remanente .ij. Reg. xviij. Sed ſpūaliter ꝑ illud ſacrificiū veteris legis figurabatꝛ ſacrificium chriſti et eius eucbariſtie in eccleſia fiendū. et de hoc dicit ecclia orando pro chriſtiano rege ad bellū iuſtum ꝓcedente: vt ꝑtactum eſt. Memor ſit oīs ſacrificij tui .i. ſacramenti eucbariſtie ꝓ te oblati in miſſa. quod dꝛ omne ſacrificium: q: ꝯtinet eminēter ꝟtutē oīm ſacrificioꝝ. Et holocauſtū tuū .i. feruēs deſideriū quo aggrederꝭ mortis ꝑiculum in tali bello. pingue fiat .i. gratum deo ſapore meritoꝝ. Hec Lyra in expoſitiōe morali tāgit ⁊c. Tribuat tibi ſm coꝛ tuū .i. ſm voluntatem tuam det victoriā. Et omne conſilium tuum cōfirmet .ſ. in expugnatōe hoſtiū. qd ſcꝫ ꝯſiliū bonū maxime valet in bellis gerendis. Iuxta illud Eccſ. ix. Melioꝛ eſt ſapientia ꝙ̄ arma bellica. Letabimur in ſalutari tuo .i. in chriſto ſaluatore noſtro .ſ. ꝓ data victoria ad quā ſequitꝛ leticia. Eſa. ix. Exultāt victores capta ꝑda ⁊c. Et in nomine dei noſtri magnificabimur q.d. victoriam hanc q̄ exaltamur: noī chriſti attribuimus. Impleat dn̄s omnes petitiones tuas .ſ. quas petis tu rex chriane tam de tua ꝓtectōe ꝙ̄ d̄ obtinenda victoria. Et tunc potero dicere: Nunc cognoui .ſ. ꝑ experientiā bn̄ficij diuini: qm̄ ſaluum fecit dn̄s chriſtū ſuū .i. vnctū regem et exercitū chrianoꝝ: ſicut ſaluū fecit ⁊ Dauid bellantem. Item ſpūalr etiā hec oīa poſſunt applicari de chrō dn̄o quē deus exaudiuit in tꝑe paſſionis: ꝓteꝛit eius humanitatē a diabolo: auxiliū fecit. Sacrificiū ⁊ holocauſtum ſuum in cruce acceptauit: ⁊ in eo letata eſt eccleſia catholica: ⁊ ꝑ miracula iam cognouit ꝙ deuicto demone ſaluū fecit reſuſcitando. Exaudiet illū de celo ſctō ſuo: in potētatibus ſalus dextere eius .i. in potentia diuine dextere ſalus eius. q: de⁹ cōfert regibꝫ talē ſalutem ꝓſꝑe victorie ſicut ⁊ Dauid. et maxīe chriſto ieſu potentia dextere dei contulit ꝓſperitatē ſpūalē in victoria ꝯtra demones ⁊ liberatione generꝭ hūani quā opatus eſt patiendo in carne. Hi in curribus et hi in equis ſupple ꝯfidunt .ſ. aduerſarij noſtri. nos aūt .ſ. chriani in noīe dei noſtri .ſ. ſperando inuocabimus victoriā ꝯſeq̄ in noīe ei⁹ ꝯ̄ oēs aduerſarios. vicꝫ mōm: carnē: et diabolū .ſ. q̄ ſpūalr in curribꝫ plīmaꝝ rotaꝝ volubiliū .ſ. tentationū multaꝝ ⁊ in eq̄s ſuꝑbie cōfidentes (ſicuti equ⁹ eſt anīal ſuꝑbū) nos impugnant. Ipſi obligati ſunt .i. vincti ⁊ ſuꝑati virtute chrī Ieſu ⁊ eius paſſiōis. Et ceciderunt .ſ. corā nobis: Nos aūt ſurreximus .ſ. ꝓualēdo eis. Et erecti ſumus .ſ. ad triūphuꝫ victorie: auxilio man⁹ dei nos eleuātis ex oppſſione. Uel aliter: ipſi obligati ſunt ad penā etnā .ſ. gehēne. q: ipugnāt iuſticiā et ceciderūt .ſ. in eā ꝑ mortē dānoſam. Nos aūt ſurreximus .ſ. a pctis ꝑ pn̄iam. Nimiꝝ q: ꝓcedētes ad bellū etiā iuſtum debēt eē vere ꝯtriti ⁊ ꝯfeſſi: vt ſic ꝓ defenſiōe fidei vl' iuſticie audeant bn̄ mori. et ſic erecti ſum⁹ .ſ. ꝑ grām ad celeſtē btitudinē nos ſubleuantē. Sed q: ad hmōi ꝑdictā victoriā obtinendū multū facit bona diſpoſitio regꝭ vel ducꝭ belli: Idcirco ſubdit pſ̄. d. Dn̄e ſaluum fac regē .ſ. in ꝑiculis belli. et etiā ſaluū fac ei⁹ exercitū cōſeruādo cui⁹ ſalus redūdat in regē ſicut ⁊ ꝑiculū in ei⁹ detrimentū. Et exaudi nos .i. eccleſie chrifideles. In die qua inuocauerim⁹ te hoc eſt in die hmōi belli. Hec ſm Lyrā in expoſitiōe morali.

Pſalmus. xx.

Domine in virtute tua ⁊c. In hoc pſalmo Dauid ſm Lyrā loquitꝛ de magnificētia regni chrī que cōſiſtit in chrī exaltatiōe ⁊ aduerſarioꝝ eius depſſiōe: Ideoq̄ꝫ nō debet alia expoſitio h reqri: nec de Dauid rege: ne videatꝛ talis iudeizare. quia inq̄t etiam ſm antiq̄s hebreos pſalmus iſte eſt de chrō intelligendus ad litterā. Dicit ḡ ſic Domine .ſ. de⁹ pater in virtute tua .i. i potētia maieſtatis tue iſinite letabitur rex hoc eſt chrs qui eſt rex regū: Apocal. xix. Et ſuꝑ ſalutare tuū .i. ſuꝑ ſaluatione mōi ꝑ eum a te fiēda. Exultabit vehemēter Lyra. i. valde. q: exceſſus vehemētie vel q̄cunq̄ꝫ alius exceſſus non habet in chrō locū. Et hec ſatis patent in euangelio Luc. iiij. et Matth. xj. In ipſa hora exultauit Ieſus in ſpūſancto ⁊ dixit: Confiteoꝛ tibi pater dn̄e celi ⁊ terre ⁊c. Deſiderium cordis eius tribuiſti ei .ſ. in corꝑis ſui glificatione ⁊ credentiū vocatiōe: que valde deſiderauit. Et voluntate labioꝝ eius .i. orationibꝫ volūtatem interiorē exꝑmētibus non fraudaſti eū hoc eſt exaudiſti in omnibꝫ que volebat voluntate deliberata rationis que ſemꝑ erat conformis diuine volūtati. Qm̄ preueniſti eum in benedictionibus dulcedinis .i. in donis ſpūſancti et chariſmatibꝫ q̄bus anima chrī fuit ab inſtāti cōceptionis repleta: et ſic ꝑuēta. Poſuiſti in capite eius coronā de lapide precioſo .i. regiaꝫ dignitatem ſuꝑ omnē creaturā. Uitam petijt a te hoc eſt vitam glioſe reſurrectionis. Et tribuiſti ei longitudinē dieꝝ in ſeculū et in ſeculum ſeculi. Nam chriſtus reſurgēs ex mortuis iam nō morietꝛ in eternū: vt dicit aplus Roma. vj.